

muqeddes kitab

Injil Metta

INJIL METTA

Muqeddes Kitab - Yéngi Ehde (Injil)

1-qisim

1950-yilidiki «Muqeddes Kitab»ning
uyghurche terjimisi hazirqi zaman
uyghur tiligha özgertildi

2013

Deslepki nusxa

www.dunyaningnuri.com

INJIL METTA

Eysa Mesihning nesebnamisi

1¹ Eysa Mesih ibn-Dawud ibn-Ibrahimning nesebname kitabi.
1² Ibrahimdin Ishaq töreldi, Ishaqtin Yaqub töreldi, Yaqubtin Yehuda bilen buraderliri töreldi. ³ Tamarning wasitisi bilen Yehudadin Perez bilen Zérah töreldi, Perezdin Xezron töreldi, Xezrondin Ram töreldi. ⁴ Ramdin Aminadab töreldi, Aminadabtin Nahshun töreldi, Nahshundin Salmon töreldi. ⁵ Rahabning wasitisi bilen Salmondin Boaz töreldi, Rutning wasitisi bilen Boazdin Obed töreldi, Obedtin Yishay töreldi. ⁶ Yishaydin Dawud padishah töreldi, Uriyaningking wasitisi bilen Dawudtin Sulayman töreldi.
⁷ Sulaymandin Réhabéam töreldi, Réhabéamdin Abiya töreldi, Abiyadin Asa töreldi. ⁸ Asadin Yehoshafat töreldi, Yehoshafattin Yoram töreldi, Yoramdin Uzziya töreldi. ⁹ Uzziyadin Yotam töreldi, Yotamdin Ahaz töreldi, Ahaztin Xizqiya töreldi. ¹⁰ Xizqiyadin Manasse töreldi, Manassedin Amon töreldi, Amondin Yoshiya töreldi. ¹¹ Babilgha esirlikke élin'ghan waqitta Yoshiyadin Yekonya bilen buraderliri töreldi.
¹² Babildiki esirliktin kéyin Yekonyadin Shaaltiyel töreldi, Shaaltiyeldin Zerubabel töreldi. ¹³ Zerubabeldin Abihud töreldi, Abihudtin Élyaqim töreldi, Élyaqimdin Azor töreldi. ¹⁴ Azordin Sadoq töreldi, Sadoqtin Axim töreldi, Aximdin Élihud töreldi. ¹⁵ Élihudtin Éliazar töreldi, Éliazardin Matan töreldi, Matandin Yaqub töreldi. ¹⁶ Yaqubtin Meryemning éri Yüsüp töreldi, Meryemdin Mesih dep atalghan Eysa töreldi.
¹⁷ Nesillarning hemmisi Ibrahimdin Dawudkighe on töt nesil, Dawudtin Babilgha esirlikke élinishigiche on töt nesil we Babilgha esirlikke élin'ghandin kéyin on töt nesildur.

Eysa Mesihning tughulushi

¹⁸ Eysa Mesihning tughulushi shundaq boldi: Uning anisi Meryem Yüsüpke yatliq bolushqa wede qilinip, ular bir yerde bolmasta Muqeddes Rohtin hamilidar bolghini melum boldi.

¹⁹ Uning éri Yüsüp dürüs adem bolup, uninggha bednam chaplashni xalimay, pinhan qoyup bermekchi boldi. ²⁰ Lékin bu xiyalni qilghanda mana

Xudawendining bir perishtisi uninggha chüshide körünüp éytti: «Ey Yüsüp ibn-Dawud, xotunung Meryemni öz emringge alghili qorqmighin, chünki uningda mewjut bolghini Muqeddes Rohtindur. ²¹ U bir oghul tughidu we uning ismini Eysa dep ataysen, chünki u öz qowmini gunahliridin qutquzidu». ²² Buning hemmisi Xudawende peyghemberning wasitisi bilen:

²³ «Mana pak qiz hamilidar bolup, bir oghul tughidu we uning ismini Immanuel, yeni ‹ Xuda biz bilan billidur dep ataydu»

dégini beja keltürülmek üçün boldi.

²⁴ Yüsüp uyqudin oyghinip, Xudawendining perishtisi uninggha buyrughandek qilip, xotunini emrige aldi. ²⁵ Lékin bir oghul tughquche uninggha yéqinlashmidi. U uning ismini Eysa dep atidi.

Danishmenlarning ziyariti

2¹ Eysa Hirodes padishahning künliride Yehudiyediki Beytlehemde tughulghanda, mana sherqtin danishmenler kélip, ² éyttiki: «Yehudiylarning tughulghan padishahi qeyerdidur? Chünki uning yultuzini sherqte körüp, uninggha sejde qilghili kelduq». ³ Emma Hirodes padishah buni anglap, özi we barche Yérusalém uning bilen bille hoduqup qaldi. ⁴ Hemme bash kahinlar bilen qowmning katiplirini jem qilip: «Mesih qeyerde tughulidu?» dep ulardin soridi. ⁵ Ular uninggha éytti: «Yehudiyediki Beytlehemde tughulidu, chünki peyghemberning wasitisi bilen shundaq pütülgenki:

⁶ ‹ Sen ey Yehuda wilayitidiki Beytlehem, Yehuda emirliri arisida esla kichik emessen, chünki qowmim Israilni baqidighan emir sendin chiqidu».

⁷ U waqit Hirodes danishmenlerni pinhan qichqirip, yultuz körün'gen waqitni ulardin tehqiqlep soridi. ⁸ Andin ularni Beytlehemge ewetip, éytti: «Bérip, balini diqqet bilen izdep tépip, manga xewer béringlar. Men hem bérip, uninggha sejde qilay». ⁹ Ular padishahtin buni anglap, chiqip ketti. We mana, ular sherqte körgen yultuz ularning aldida bérip, bala bar yerning üstigiche kélip toxtidi. ¹⁰ Ular yultuzni körgende nahayiti chong shadliq bilen xushal boldi. ¹¹ Öyge kirip, balini anisi Meryem bilen bille körüp, éngiship baligha sejde qilip,

xezinilirini échip, uninggha hediyeleler, yeni altun bilen mestiki we murmekki keltürdi. ¹² Hirodesning aldigha yénip barmisun dep, chüshide ilham tapqandin kéyin bashqa yol bilen öz yurtigha qaytti.

Misirgha qéchish

¹³ Emma ular ketkendin kéyin, mana, Xudawendining bir perishtisi Yüsüpke chüshide körünüp éytti: «Qopup, bala bilen anisini élip Misirgha qachqin. Men sanga éytquche anda turghin, chünki Hirodes balini izdap yoqatmaqchi». ¹⁴ U qopup, kéchide bala bilen anisini élip, Misirgha bardı. ¹⁵ Hirodes ölgüche anda turdi. Shuning bilen: «Oghlumni Misirdin qichqardim» dep Xudawende peyghemberning wasitisi bilen éytqini beja keltürüldi.

Hirodesning oghul buwaqlarni öltürüshi

¹⁶ Hirodes bolsa danishmenlerdin gollan'ghinini körgende tola achchiqlandi. U ademlerni ewetip, Beytlehem bilen barche etrapidiki danishmenlerdin tehqiqlep sorighan waqitqa qarap hemme ikki yashliq we andin töwen oghul balilarni öltürgüzdi. ¹⁷ U waqit Yeremiya peyghemberning wasitisi bilen éytilghan söz beja keltürüldi, yeni:

¹⁸ *«Ramada bir awaz anglandi, yigha we tola pighan.*

Rahile öz baliliri üçhün yighlap teselli tapqili unimidi, chünki ular qalmidi».

Misirdin qaytip kélish

¹⁹ Hirodes ölgendin kéyin, mana, Xudawendining bir perishtisi Misirda Yüsüpke chüshide körünüp, ²⁰ éytti: «Qopup, bala bilen anisini élip Israil yurtigha barghin, chünki balining jénigha qest qilghuchilar öldi». ²¹ U qopup, balini we uning anisini élip Israil yurtigha bardı. ²² Lékin Arxélausning öz atisi Hirodesning ornida seltenet qilip turghinini anglap, u yerge barghili qorqti. Chüshide ilham tapqandin kéyin Galiliye tereplirige chiqti. ²³ U yerge bérip, Nazaret dégen sheherde makanlashti. Buning bilen peyghemberler wasitisi bilen: «U nazaretlik dep atilidu» dep éytilghan söz beja keltürüldi.

Chö müldürgüchi Yuhannaning wez éytishi

3¹ U künlerde chö müldürgüchi Yuhanna kélip, Yehudiyening bayawanida wez éytip: ² «Towa qilinglar, chünki asmanlarning padishahliqi yéqinlashti» dep éytti. ³ Chünki Yeshaya peyghemberning wasitisi bilen:

«Bayawanda, Xudawendining yolini rastlap, chighir yollirini tüz qilinglar, dégen qichqarghuchining awazi anglinidu»

dep uning toghrisidin éytilghan kishi shudur.

⁴ Yuhannaning kiyimi töge yungidin idi we béli diki kemer köndin idi we ghizasi chéketke bilen bayawan hesili idi. ⁵ U waqit Yérusalém we barche Yehudiye bilen Iordanning etrapidiki hemme yurtlar uning aldigha chiqip, ⁶ gunahlirini iqrar qilip, Iordanda uningdin chö müldürülüşini qobul qilishti.

⁷ Lékin tola perisiylarning we saduqiylarning chö müldürüşni qobul qilghili kelginini körgende ulargha éytti: «Ey yilanzadiliri, kélidighan ghezeptin qéchishni silerge kim ögetti? ⁸ Emdi towagha layiq méwe keltürünglar. ⁹ Öz ichinglarda: < Bizning Ibrahim atimiz bardur > dep oylimanglar, chünki silerge éytimenki, Xuda bu tashlardan Ibrahimgha balilar qopurghili qadirdur. ¹⁰ Emdi palta derexlarning yiltizigha qoyulghan. Yaxshi méwe keltürmigen her derex késilip otqa tashlinidu. ¹¹ Men silerni towa üçün suda chö müldürimen, lékin mendin kéyin kelgüchi mendin quwwetliktur. Uning ayighini kötürgili layiq emesmen. U silerni Muqeddes Rohqa we otqa chö müldüridu. ¹² Kürek uning qolididur we öz xaminini inchikilik bilen sorup, bughdiyini sanggha yighip saman uchqunini öchmeydighan otta köydüridu».

Eysa Mesihning chö müldürülüşhi

¹³ U waqit Eysa Galiliyedin Iordan'gha Yuhannaning aldigha uningdin chö müldürüşni qobul qilghili keldi. ¹⁴ Lékin Yuhanna uni tosup éytti: «Men sendin chö müldürüşni qobul qilghili mohtajdurmen we sen manga kélemsen?»

¹⁵ Emma Eysa uninggha: «Emdi qoyghin, chünki barche adaletni shundaq beja keltürmek bizge kérektur» dep jawab berdi. Shuning bilen u uninggha ijazet berdi. ¹⁶ Eysa chö müldürülgendin kéyin derhal sudin chiqti we mana asmanlar échildi we Xudaning Rohining kepterdek nazil bolup üstige kelginini kördi.

¹⁷ We mana asmanlardin: «Uning bilen xush-rizayim bar, amraq Oghlum budur» dep bir awaz chiqti.

Eysa Mesihning bayawanda sinilishi

4¹ Andin kéyin Eysa iblistin sinalmaq üçhün Rohning wasitisi bilen bayawan'gha chiqirildi. ² U qiriq kün bilen qiriq kéche roza tutqandin kéyin ach qaldi. ³ Sinighuchi chiqip, uninggha éytti: «Eger Ibn Alla bolsang, < bu tashlar nan bolsun > dep éytqin». ⁴ Lékin u jawab béríp éytti: «Pütülgenki: < Insan bolsa yalghuz nan bilen emes, belki Xudaning aghzidin chiqqan her söz bilen yashaydu».

⁵ Andin iblis uni muqeddes sheherge keltürüp, beyt-muqeddesning peshtiqida turghuzup, ⁶ uninggha éytti: «Ibn Alla bolsang, özüngni töwen'ge tashlighin, chünki pütülgenki: < Öz perishtilirige sen toghruluq emr qilidu we putung tashqa tegmisun dep, qollirining üstide séni kötüridu». ⁷ Eysa uninggha éytti: «Hem pütülgenki: < Reb Xudayingni sinimighin».

⁸ Andin iblis uni tola égiz bir taghqa chiqirip, uninggha dunyaning hemme memliketlirini we ularning ulughluqini körsitip, ⁹ uninggha éytti: «Eger chüshüp manga sejde qilsang, buning hemmisini sanga bérimen». ¹⁰ U waqit Eysa uninggha éytti: «Ket, ey iblis, chünki pütülgenki: < Reb Xudayinggha sejde qilghaysen we xas uninggha ibadet qilghaysen».

¹¹ U waqit iblis uni qoyup ketti. We mana perishtiler chiqip kélip, uninggha xizmet qildi.

Eysa Mesih wez éytishni bashlaydu

¹² Eysa Yuhannaning zindan'gha sélin'ghinini anglighanda Galiliyege bardı. ¹³ Nazaretni qoyup, Zebulun bilen Naftali yurtida déngizning yénidiki Kapernahumgha béríp, anda makanlashti. ¹⁴ Buning bilen Yeshaya peyghemberning wasitisi bilen éytilghan söz beja keltürüldi, yeni

¹⁵ *«Zebulun bilen Naftali yurti, déngiz teripi,
Iordanning u teripi, taipilerning Galiliyesi,*

¹⁶ *qarangghuluqta olturghan xelq chong bir nur kördi
we ölüm yurti bilen sayisida olturghanlarga bir nur chiqti».*

¹⁷ U waqittin tartip Eysa: «Towa qilinglar, chünki asmanlarning padishahliqi yéqinlashti» dep wez éytqili turdi.

Eysa Mesihning deslepki shagirtlarini qichqirishi

¹⁸ U Galiliye déngizining yénida méngip yüriginide ikki burader, yeni Pétrus dep atalghan Simon bilen buradiri Andreyasning déngizgha tor salghinini kördi, chünki ular béliqchi idi. ¹⁹ U ulargha éytти: «Manga egishinglar we silerni adem tutidighan qilimen». ²⁰ Ular derhal torlarni qoyup, uninggha egeshti.

²¹ Andin u shu yerdin ötüp, bashqa ikki buraderni, yeni Zebediyning oghli Yaqub we buradiri Yuhanna atisi Zebediy bilen bille kémide olturup torlarini onglighinini körüp, ularni qichqardi. ²² Ular derhal kémini we atisini qoyup, uninggha egeshti.

Eysa Mesihning wez éytishi we shipa bérishi

²³ U barche Galiliyede yürüp, ularning sinagoglirida telim béríp, padishahliqning xush xewirini wez éytip, xelqtiki her késellik we her zeiplikni saqaytti. ²⁴ Uning shöhriti barche Süriyige yéyildi. Ular her xil késelliklerge we derdlerge muptila bolghan hemme aghriq tartqanlarni we jin chaplashqanlar bilen tutqaqliqlar we palechlerni uning aldigha keltürdi we u ularni saqaytti.

²⁵ Galiliye bilen Dékapolistin we Yérusalém bilen Yehudiyedin we Iordanning u teripidin tola xelq uninggha egeshti.

Taghdiki telim — Kimler mubarek

5¹ Xelqni körüp, u bir taghqa chiqti we olturghanda shagirtliri uning aldigha keldi. ² Aghzini échip ulargha telim béríp éytти:

³ «Mubarek rohta péqirlar, chünki asmanlarning padishahliqi ularningkidur.

⁴ **Mubarek** ghemkinler, chünki ular teselli tapidu.

⁵ **Mubarek** yawashlar, chünki ular yerni miras alidu.

⁶ **Mubarek** adaletke ach we teshnalar, chünki ular toyidu.

⁷ **Mubarek** rehimdiller, chünki ulargha rehim körsitilidu.

⁸ **Mubarek** pak köngüllükler, chünki ular Xudani köridu.

⁹ **Mubarek** tinchliq ornatquchilar, chünki ular Xudaning baliliri dep atilidu.

¹⁰ **Mubarek** adalet üçün qoghlan'ghanlar, chünki asmanlarning padishahliqi ularningkidur.

¹¹ **Mubareksiler**, qachanki silerni deshnem qilip qoghlap, men üçün her xil yamanliqni yalghandin üstünglardin éyttsa.

¹² Xushal bolup shadliq qilinglar, chünki inaminglar asmanlarda tola bolidu. Mana ular silerdin ilgiriki peyghemberlerni shundaq qoghlidi.

Dunyaning tuzi we nuri

¹³ Siler yerning tuzidursiler lékin tuz öz tétiqini yittürse, néme bilen tuzlinidu? Tashqiri tashlinip, ademlerning ayaghlirida bésilmaqtin bashqa héchnémige yarimaydu.

¹⁴ Siler dunyaning nuridursiler. Tagh üstidiki sheher yoshurunalmaydu.

¹⁵ Chiragh yéqilip, qacha astigha qoyulmaydu, belki chiraghdan üstige qoyulidu we öydikilerning hemmisige yoruqluq béridu. ¹⁶ Shundaq nurunglar ademlerning aldida yoruqluq bersunki, yaxshi emelliringlarni körüp, asmanlardiki Atanglarga hemd éytqaylar.

Tewrat qanuni toghrisida

¹⁷ Méni ‹ Tewratni yaki peyghemberlerning telimatlrini inawetsiz qilghili keldi› dep guman qilmanglar. Inawetsiz qilghili kelgen emesmen, belki kamil qilghili keldim. ¹⁸ Berheq, silerge éytimen: Asman bilen yer yoqalmighuche hemmisi beja keltürülmeste Tewrattin bir herp yaki bir nuqta yoqalmaydu.

¹⁹ Uning üçhün kimki ushbu hemmidin kichik emrlerning birini buzup, ademlerge shundaq ögetse, asmanlarning padishahliqida hemmidin kichik sanilidu. Lékin kimki bularni beja keltürüp ögetse, u özi asmanlarning padishahliqida ulugh sanilidu. ²⁰ Chünki silerge éytimen: Adalitinglar katiplar bilen perisiylerningkidin ashmisa, hergiz asmanlarning padishahliqigha kirmeysiler.

Xapa bolush toghrisida

²¹ ‹ Öltürmigin we herkim öltürse, hökümge layiq bolidu› dep burunqilargha éytilghanni anglighansiler. ²² Lékin men silerge éytimen: Herkim bikardin-bikar buradirige achchiqlansa, hökümge layiq bolidu we kimki buradirige ‹ Döt-kalwa› dése, aliy kéngeshning hökümige layiq bolidu we kimki ‹ Ey exmeq› dése, dozaxning otigha layiq bolidu. ²³ Uning üçhün qurbanliqingni qurban'gahning aldigha keltürseng we anda ‹ Buradirimning mendin xapiliqi bar› dep yadinggha kelse, ²⁴ anda qurbanliqingni qurban'gahning aldida qoyup, awwal béríp buradiring bilen yariship, andin kéyin kélip qurbanliqingni ötküzgin.

²⁵ Dewagering bilen téxi yolda kétép barghiningda uning bilen razilashqili aldirighin. Bolmisa dewagering séni hakimgha we hakim séni emeldargha tapshuridu we zindan'gha sélinisen. ²⁶ Berheq, sangha éytimenki, axirqi pulni tölep bermigüche hergiz shu yerdin chiqmaysen.

Zina toghrisida

²⁷ < Zina qilmighin> dep éytilghanni anglighansiler. ²⁸ Lékin men silerge éytimen: Herkim bir xotun'gha shehwet közi bilen qarisa, öz könqlide uning bilen zina qilghan bolidu. ²⁹ Eger ong közüng séni azdursa, uni oyup özüngdin tashlighin, chünki barche bedining dozaxqa sélinishidin ezaliringdin birining yoqilishi sanga paydiliqtur. ³⁰ Ong qolung séni azdursa, uni késip özüngdin tashlighin, chünki barche bedining dozaxqa sélinmiqidin ezaliringdin birining yoqalmiqi sanga paydiliqtur.

Talaq qilish toghrisida

³¹ < Öz xotunini talaq qilghan kishi uninggha talaq xéti bersun> dep hem éytilghan. ³² Lékin men silerge éytimen: Herkim zinadin bashqa seweb bilen öz xotunini talaq qilsa, uninggha zina qilduridu we talaq qilin'ghanni alghan kishi zina qilidu.

Qesem qilish toghrisida

³³ < Yalghan qesem qilmighin, emma qesemliringni Xudawendige wapa qilghin> dep burunqilargha éytilghanni hem anglighansiler. ³⁴ Lékin men silerge éytimen: Esla qesem qilmanglar, ne asmaning üstide, chünki Xudaning textidur, ³⁵ ne yerning üstide, chünki uning put qoyidighan qedemgahidur, ne Yérusalémning üstide, chünki ulugh padishahning shehiridur, ³⁶ ne béshingning üstide qesem qilmighin, chünki bir tal chachni aq yaki qara qilalmaysen. ³⁷ Belki < Hee> dégen sözüng < Hee>, < Yaq> dégen sözüng < Yaq> bolsun, buningdin oshuqi yaman bolghuchidin kélidu.

Intiqam elish toghrisida

³⁸ < Köz ornigha köz we chish ornigha chish> dep éytilghanni anglighansiler. ³⁹ Lékin men silerge éytimen: Yaman'gha qarshi turmanglar, belki ong yüzüngge urghan'gha yene birini hem örügin. ⁴⁰ Sen bilen dewa qilip, köynikingni tartiwalghili xalighan'gha chapiningni hem bergin. ⁴¹ Bir chaqirim mangghili séni zorlighan kishi bilen bille ikki chaqirim barghin. ⁴² Sendin tiligen'ge bergin we sendin qerz sorighuchidin yüz örümigin.

Düshmenlarni dost tutush toghrisida

⁴³ ‹ Heqemsayengni dost tutqin we düshminingni yaman körgin› dep éytilghanni anglighansiler. ⁴⁴ Lékin men silerge éytimen: Düshmenliringlarni dost tutunglar we silerni qoghliganlar üçün dua qilinglar, ⁴⁵ Shundaq qilghanda asmanlardiki Atanglarning baliliri bolghaysiler, chünki u öz aptipini yamanlar bilen yaxshilarning üstige barawer chiqiridu we adillar bilen pasiqalar üstige barawer yamghur yaghduridu. ⁴⁶ Chünki özüinglarni dost tutqanlarni dost tutsanglar, inaminglar néme bolidu? Bajgirlar hem shundaq qilmamdu? ⁴⁷ Yalghuz buraderliringlarga salam qilsanglar, pezilitinglar néme bolidu? Butperesler hem shundaq qilmamdu? ⁴⁸ Emma samawi Atanglar kamil bolghandek siler hem kamil bolunglar.

Sediqe bérish toghrisida

6¹ Éhtiyat qilinglarki, adalitinglarni ademlerning aldida ulargha körünmek üçün qilmighaysiler. Bolmisa asmanlardiki Atanglarning aldida inaminglar bolmaydu. ² Uning üçün sen sediqe bergende riya qilghuchilar ademlerdin danglanmaq üçün sinagoglarda we kochilarda qilghandek aldingda kanay chalmighin. Berheq, silerge éytimen: Ular öz inamini alghan bolidu. ³ Lékin sen sediqe bergende sol qolung ong qolungning néme qilghinini bilmisun. ⁴ Shundaq bolghanda sediqeng pinhan bolidu we pinhanda köridighan Atang sanga buni yanduridu.

Dua qilish toghrisida

⁵ Dua qilghininglarda riya qilghuchilargha oxshimanglar, chünki ular ademlerge körünmek üçün sinagoglarda we kocha bashlirida turup dua qilishni yaxshi köridu. Berheq, silerge éytimen: Ular öz inamini alghan bolidu. ⁶ Lékin sen dua qilsang, öyüngge kirip ishikingni étip, pinhandiki Atanggha dua qilghin we pinhanda köridighan Atang sanga buni ashkara yanduridu. ⁷ Dua qilghininglarda butpereslerdeki sözni bihude uzartmanglar, chünki ular, sözlirimizning toliliqi üçün ijabet bolidu, dep xiyal qilidu. ⁸ Lékin ulargha oxshimanglar, chünki Atanglar némige mohtaj bolghininglarni siler uningdin tilimestin ilgiri bilidu. ⁹ Emma siler shundaq dua qilinglarki: ‹ Ey asmanlardiki Atimiz! Séning isming muqeddes bolghay. ¹⁰ Séning padishahliqing kelgey. Séning iradeng asmanda qilin'ghandek yerde hem qilin'ghay. ¹¹ Yetküdek nénimizni bügün bizge bergin. ¹² Biz hem bizdin qerzdar kishilerni kechürgendek

bizning qerzirimizni kechürgin. ¹³ Bizni sinaqqa salmighin, lékin bizni yaman bolghuchidin qutquzghin, chünki padishahliq we qudret we shan-sherep ebedkiche séningkidur. Amin. ¹⁴ Chünki ademlerning xatalirini kechürsenglar, samawi Atanglar hem silerni kechüridu. ¹⁵ Lékin ademlerning xatalirini kechürmisenglar, Atanglar hem silerning xataliringlarni kechürmeydu.

Roza tutush toghrisida

¹⁶ Roza tutqininglarda riya qilghuchilargha oxshash chirayinglarni chüshkünleshtürmenglar, chünki ular ademlerge: «Roza tutqandek körüneyli» dep yüzlirini tebdil qilidu. Berheq, silerge éytimen: Ular öz inamini alghan bolidu. ¹⁷ Lékin sen roza tutqanda béshingni yaghlap, yüzüngni yughin, ¹⁸ Shundaq qilip, ademlerge roza tutqandek körünmey, belki pinhandiki Atanggha körünisen we pinhanda köridighan Atang sanga buni ashkara yanduridu.

Xezine yighish toghrisida

¹⁹ Yerde özünglarga xezine yighmanglar. Anda küye bilen dat chiritip buzidu we oghrilar tam téship kirip oghrilaydu. ²⁰ Lékin asmanda özünglarga xezine yighinglar. Anda küye bilen dat chiritip buzmaydu we oghrilar tam téship kirip oghrilimaydu. ²¹ Chünki xezineng ne yerde bolsa, könglüng hem anda bolidu. ²² Bedenning chirighi közdur. Közüng sap bolsa, barche bedining yoruq bolidu. ²³ Lékin közüng xarab bolsa, barche bedining qarangghu bolidu. Eger sendiki yoruqluq qarangghuluq bolsa, qarangghuluq özi qanche chong bolidu! ²⁴ Héchkim ikki xojigha xizmet qilalmaydu. Chünki yaki birini yaman körüp, yene birini yaxshi köridu, yaki birige mayil bolup, yene birini tehqir qilidu. Hem Xudagha, hem dunyagha xizmet qilalmaysiler.

Endishe qilish toghrisida

²⁵ Uning üçhün silerge éytimen: Tiriklikinglar üçhün «Néme yeymiz?» yaki «Néme ichimiz?» we bedininglar üçhün «Néme kiyimiz?» dep endishe qilmanglar. Tiriklik ghizadin we beden libastin ewzel emesmu? ²⁶ Hawadiki ucharqanatlargha qaranglar! Ular ne térimaydu, ne ormaydu we ne sanggha yighmaydu we samawi Atanglar ulargha risqini béridu. Siler ulardin ewzel emesmu? ²⁷ Qaysinglar öz endishisi bilen öz ömrini bir gez uzunraq qilidu? Némishqa libas üçhün endishe qilisiler? ²⁸ Sehradiki yawa güllerge qaranglar. Ular qandaq ösidu? Ular ishlimaydu we égirmeydu. ²⁹ Lékin silerge éytimen: Sulayman hem barche shan-sheripi bilen ularning biridek kiygen emes idi. ³⁰ Emma Xuda sehradiki bu kün

bar, ete tonurgha sélinidighan otqa shundaq kiydürse, qanche oshuqraq silerge kiydürmemdu, ey étiqadi kem bolghanlar! < Néme yeymiz?> ya < Néme ichimiz?> yaki < Néme kiyimiz?> dep endishe qilmanglar. ³¹ Chünki buning hemmisini taipiler izdeydu. ³² Samawi Atanglar özi buning hemmisige mohtaj bolghininglarni bildidu. ³³ Lékin awwal Xudaning padishahliqi we adalitini izdenglar we buning hemmisi silerge bérilidu. ³⁴ Ete üçün héch endishe qilmanglar, chünki ete özi öz endishisi bar. Her künning öz derdi özige yétidu.

Höküm qilish toghrisida

7¹ Höküm qilmanglar. Bolmisa silermu höküm qilinisiler. ² Chünki her ne höküm bilen höküm qilsanglar, uning bilen silerge höküm qilnidu we her ne ölchem bilen kemlep bersenglar, silerge kemlinidu. ³ Néme üçün buradiringning közidiki xesni körisen, emma öz közüngdiki xadini tuymaysen? ⁴ Qandaqmu buradiringge: < Méni qoyghin, közüngdiki xesni chiqiray> dep éytalisen? Mana öz közüngde xada bar! ⁵ Ey riya qilghuchi, awwal xadini öz közüngdin chiqiriwetkin. Andin buradiringning közidin xesni chiqiriwetkili roshen körisen. ⁶ Muqeddes nersini itlarga bermenglar we merwayitliringlarni tongguzlarning aldida tashlimanglar. Bolmisa ular bularni putliri bilen desseydu we burulup silerni yirtidu.

Tilish we izdesh toghrisida

⁷ Tilenglar we silerge bérilidu. Izdenglar we tapisiler. Qéqinglar we silerge échilidu. ⁸ Chünki herkim tilise, alidu we kimki izdise, tapidu we kimki qaqsqa, uninggha échilidu. ⁹ Aranglarda qaysi adem öz oghli uningdin bir nan tilise, uninggha bir tash béridu? ¹⁰ Yaki bir béliq tilise, u uninggha bir yilan béramdu? ¹¹ Eger siler yaman bolup turup, öz baliliringlarga yaxshi hedieler bérishni bilsenglar, qanche oshuqraq asmanlardiki Atanglar özidin tiligenlerge yaxshi nersilerni béridu. ¹² Uning üçün ademlarning silerge hernéme qilishini xalisanglar, siler hem ulargha shundaq qilinglar, chünki Tewrat we peyghemberlerning telimatliri shudur.

Tar we keng derwaza

¹³ Tar derwazidin kiringlar, chünki halaketke baridighan derwaza keng we yol kengridur we uningdin kirip mangghuchilar tolidur. ¹⁴ Emma hayatliqqa baridighan derwaza tar we yol qistilang we uni tapquchilar azdur.

Derex we uning méwisi

¹⁵ Aldinglarga qoy libasida kélip, ichi yirtquchi bōridek saxta peyghemberlerdin éhtiyat qilinglar. ¹⁶ Ularni méwiliridin tonisiler. Tikendin üzüm yaki yantaqtin enjür élinamdu? ¹⁷ Shuninggha oxshash her yaxshi derex yaxshi méwe keltüridu, lékin yaman derex yaman méwe keltüridu. ¹⁸ Yaxshi derex yaman méwe keltürelmeydu we yaman derex yaxshi méwe keltürelmeydu. ¹⁹ Yaxshi méwe keltürmeydighan her derex késilip otqa tashlinidu. ²⁰ Shuningdek ularni méwiliridin tonuysiler.

Asmanlarning padishahliqigha kirish

²¹ Manga: «Ey Xudawende, ey Xudawende» dégenlerning hemmisi asmanlarning padishahliqigha kirmeydu, belki asmanlardiki Atamning iradisini beja keltürgüchi kiridu. ²² Tola kishi u künde manga kélip éytidu: «Ey Xudawende, ey Xudawende, séning isming bilen peyghemberlik qilmiduqmu?», «Séning isming bilen yaman rohlarni chiqarmiduqmu?» we «Séning isming bilen tola quwwetlik emeller qilmiduqmu?» ²³ U waqit ulargha roshen qilip éytimen: «Silerni esla tonumidim. Mendin kétinglar, ey yamanliq qilghuchilar».

Qoram tash üstide qurulghan öy

²⁴ Uning üçhün herkim ushbu sözlirimni anglap ularni emelge keltürse, u öz öyini qoram tash üstide yasighan bir aqil kishige oxshaydu. ²⁵ Yamghur yéghip, seller kélip, boranlar chiqip u öyge urdi, emma u yiqilmidi, chünki qoram tash üstide bina qilin'ghanidi. ²⁶ Herkim ushbu sözlirimni anglap ularni emelge keltürmise, öz öyini qum üstide yasighan bir exmeq kishige oxshaydu. ²⁷ we yamghur yéghip, seller kélip, boranlar chiqip u öyge urdi we u yiqildi we uning yiqilishi chong idi». ²⁸ Weqe boldiki, Eysa bu sözlerni tamam qilghanda xelq uning telimige heyran qaldi. ²⁹ Chünki ularning katipliridek emes, belki qudret we quwwet bilen ulargha telim béretti.

Pése keselning saqaytilishi

8¹ Taghdin chüshkende tola xelq uninggha egeshti. ² We mana bir pése kélip, uninggha sejde qilip éytti: «Ey xoja, xalisang, méni pakiz qilalaysen». ³ Eysa qolini uzitip, uninggha tegküzüp éytti: «Xalaymen, pakiz bolghin». Derhal uning péseliki pakiz boldi. ⁴ Eysa uninggha éytti: «Agah bolup, héchkimge éytmay

bérip, özüngni kahin'gha körsetkin. Ulargha guwahliq bolmaq üchün Musa emr qilghan hediyeni ötküzgin».

Bir esker yüzbéshining étiqadi

⁵ Kapernahumgha kirgende bir esker yüzbéshi uning aldigha kélip, uninggha yalwurup, ⁶ éytti: «Ey xoja, ghulamim palech bolup, öyde qattiq azab tartip yatidu». ⁷ U uninggha éytti: «Men bérip uni saqaytay». ⁸ Lékin esker yüzbéshi jawab bérip éytti: «Ey xoja, torusunning tégige kirishingge layiq emesmen. Belki yalghuz bir söz éytqin we ghulamim saqiyidu. ⁹ Chünki men hem buyruq tégidiki bir adem ikenmen we méning qolumda esker bar we birige < Barghin> désem, baridu we yene birige < Kelgin> désem, kélidu we qulumgha < Shuni qilghin> désem qilidu». ¹⁰ Eysa buni anglap ejebdinip, özige egeshkenlerge éytti: «Berheq, silerge éytimen: Israilda hem shunche étiqad tapmidim. ¹¹ Emma silerge éytimen: Tola kishi sherqtin we gherbtin kélip, asmanlarning padishahliqta Ibrahim we Ishaq we Yaqub bilen dastixanda olturidu. ¹² Lékin padishahliqning oghulliri tashqiridiki qarangghuluqqa tashlinidu. Anda yigha we chish ghuchurlatmaqliq bolidu». ¹³ Eysa esker yüzbéshigha éytti: «Barghin, ishen'giningdek sanga bolsun». Mushu saet ghulami saqaydi.

Tola késeller shipa tapidu

¹⁴ Eysa Pétrusning öyige kirip, uning qéyanisining tep bolup yatqinini körüp, ¹⁵ uning qoligha tegküzdi we tep uni qoyup berdi we u qopup, uninggha xizmet qildi. ¹⁶ Axsham bolghanda tola jin chaplashqanlarni uning aldigha keltürüldi. U rohlarni söz bilen chiqirip, hemme aghriq bolghanlarga shipaliq berdi, ¹⁷ Buning bilen: < U özi bizning zeiplikirimizni élip, késellikirimizni kötürdi> dep Yeshaya peyghemberning wasitisi bilen éytilghini beja keltürüldi.

Eysa Mesihke egishish

¹⁸ Eysa öz chöriside tola xelqni körüp, u tereptiki kanargha ötkili buyrudi. ¹⁹ Bir katip chiqip kélip, uninggha éytti: «Ey ustaz, ne yerge barsang, sanga egishey». ²⁰ Eysa uninggha éytti: «Tülkilerning gharliri we asman ucharqanatlirining uwiliri bar, lékin Ibn al-Insanning bash qoyidighan yéri yoqtur». ²¹ Shagirtliridin yene biri uninggha éytti: «Ey xoja, awwal bérip, atamni depne qilghili manga ijazet bergin». ²² Emma Eysa uninggha éytti: «Manga egeshkin we ölük bolghanler özi ölüklirini kömsun».

Eysa Mesih boranni tinchitidu

²³ U kémige kirgende shagirtliri uninggha egeshti. ²⁴ We mana déngizda kéme dolqunlardin yépilghudek bir qattiq boran chiqti. Lékin u özi uxlighanidi. ²⁵ Ular kélip, uni oyghitip éytti: «Ey Xudawende, bizni qutquzghin! Halak bolimiz». ²⁶ U ulargha: «Néme üçün qorqisiler, ey kem étiqadliqlar» dep qopup, shamal bilen déngizgha tenbih berdi we tamam tinchliq boldi. ²⁷ Ademler ejebli nip éytti: «Bu kimdurki, shamal we hem déngiz uninggha itaet qilidu?»

Eysa Mesih bir ademdin tola yaman rohlar chiqiridu

²⁸ U tereptiki kanargha gergesenliklarning yurtigha yétip barghanda jin chaplashqan ikki kishi görlerdin chiqip, uning aldigha keldi. Ular undaq zorawan idiki, héchkim u yoldin ötelmes idi. ²⁹ We mana ular: «Ey Ibn Alla, sen bilen néme ishimiz bar? Waqit bolmasta bizge azab bergili keldingmu?» dep qichqardi. ³⁰ Ulardin nériraq otlap turghan chong bir pada tongguz bar idi. ³¹ Yaman rohlar uninggha: «Bizni chiqarsang, tongguz padisigha bizni ewetkin» dep yalwurdi. ³² U ulargha: «Béringlar» dep éytti. Ular chiqip, tongguzlarga kirdi we mana pütün pada yardin özini déngizgha tashlap, sular da halak boldi. ³³ Baqquchilar qéchip sheherge bérip, hemmisini we jin chaplashqanlarga weqe bolghanni xewer berdi. ³⁴ We mana pütün sheher Eysaning aldigha chiqip, uni körgende ularning yerliridin ketsun dep yalwurdi.

Eysa Mesih bir palechni saqaytidu

9¹ U kémige kirip ötüp, öz shehirige keldi. ² We mana kishiler orun üstide yatqan bir palechni uning aldigha keltürdi. Eysa ularning étiqadini körüp palechke éytti: «Ey balam, könglüngni xush tutqin, séning gunahliring kechürüldi». ³ Andin mana, katiplarning bezisi öz ichide: «U kupur éytidu» déyishti. ⁴ Emma Eysa ularning pikirlirini bilip éytti: «Néme üçün köngülliringlarda yaman pikir qilisiler? ⁵ Qaysi ongayraqtur: < Séning gunahliring kechürüldi > déyishmu yaki: < Qopup mangghin > déyishmu? ⁶ Lékin Ibn al-Insanning yer yüzide gunahlarni kechürgili qudriti bar bolghinini bilgeysiler» dep, palechke: «Qopup, ornungni kütürüp öyüngge barghin» dep éytti. ⁷ U qopup, öyige bardı. ⁸ Xelq buni körüp ejebli nip, ademlerge shundaq qudret bergen Xudagha hemd éytti.

Eysa Mesih Mettani shagirtliqqa qichqiridu

⁹ Eysa andin ötüp, Metta dégen bir ademning bajxanida olturghinini körüp: «Manga egeshkin» dep uninggha éytti. U qopup, uninggha egeshti. ¹⁰ Weqe boldiki, öyde dastixanda olturghanda mana tola bajgir bilen gunahkarlar kélip, Eysa we shagirtliri bilen bille olturdi. ¹¹ Perisiyler shuni körüp, uning shagirtlirigha: «Néme üçhün ustazinglar bajgirlar we gunahkarlar bilen taam yeydu?» dep éytti. ¹² Eysa shuni anglap éytti: «Saqlar téwipqa mohtaj emes, belki késeller. ¹³ «Qurban emes, belki rehimdillikni xalaymen» dep néme ikenni ögininglar. Chünki adillarni qichqarghili emes, belki gunahkarlarni qichqarghili keldim».

Roza tutush toghrisida

¹⁴ U waqit Yuhannaning shagirtliri uning aldigha kélip éytti: «Némishqa bizler we perisiyler roza tutimiz, lékin séning shagirtliring tutmaydu?» ¹⁵ Eysa ulargha éytti: «Toydiki yigit qoldashliri toy yigiti ular bilen bar waqtida matem tutalamdu? Lékin toy yigiti ulardin élinidighan künler kélidu. U waqit ular roza tutidu. ¹⁶ Héchkim kiriship ketmigen yéngi parchidin kona libasqa yamaq salmaydu. Chünki sélin'ghan yamaq libasni tartip yirtiwétidu we yirtiq yamanraq bolidu. ¹⁷ Yéngi sharab kona tulumlarga toshturulmaydu. Bolmisa tulumlar yirtilip, sharab tökülidu we tulumlar xarab bolidu. Belki yéngi sharab yéngi tulumlarga toshturulidu we her ikkilisi saq qalidu».

Tirildürülgen qiz we saqaytilghan xotun

¹⁸ Ulargha buni éytqanda mana bir sinagogning chongi kélip, uninggha sejde qilip éytti: «Qizim hazir öldi, lékin sen bérip qolungni uning üstige qoyghin we u tirilidu». ¹⁹ Eysa öz shagirtliri bilen qopup, uning bilen bille bardı. ²⁰ We mana, on ikki yildin béri xun késili tartqan bir xotun uning keynidin kélip, libasining étikini tutti. ²¹ Chünki «Uning libasigha qol tegküzsem, saqiyimen» dep öz ichide éytti. ²² Emma Eysa keynige burulup, uni körüp éytti: «Ey qizim, könglüngni xush tutqin, étiqading séni qutquzdi». Shu saettin xotun saqiyghan boldı. ²³ Eysa u chongning öyige kélip, ney chalguchilar bilen ghulghula qilghan xelqni körgende éytti: ²⁴ «Néri turunglar, chünki qiz ölgen emes, belki uxlawatidu». Emma ular uni mesxire qilip küldi. ²⁵ Xelq chiqirilghanda ichkiri kirip, uning qolini tutti we qiz qoptı. ²⁶ Shuning xewiri pütün u yurtqa chiqti.

Ikki kor we bir gacha shipa tapidu

²⁷ Eysa andin ötkende ikki kor uninggha egiship: «Ey ibn-Dawud, bizge rehim qilghin» dep qichqirip éytti. ²⁸ U öyge kirgende korlar uning aldigha keldi. Eysa ulargha: «Buni qilalaydighiningha ishinishilermu?» Ular uninggha éytti: «Ey xoja, ishinishimiz». ²⁹ U waqit u ularning közlerige qol tegküzüp éytti: «Ishen'gininglarga muwapiq silerge bolsun». ³⁰ Ularining közliri échildi. Eysa ulargha qattiq emr qilip: «Qaranglar, héchkim bilmisun» dep éytti. ³¹ Lékin ular chiqip, uning shöhritini pütün u yurtqa tarqatti. ³² Bular chiqqanda, mana, kishiler bir gacha jin chaplashqan kishini uning aldigha keltürdi. ³³ Yaman roh chiqirilghanda gacha gep qildi. Xelq ejeblinip: «Hergiz mundaq ish Israilda körün'gen emes» dep éytti. ³⁴ Lékin perisiyler éytti: «U yaman rohlarni yaman rohlarning chongining wasitisi bilen chiqiridu».

Eysa Mésihning xelqge rehmi kélishi

³⁵ Eysa hemme sheherlerni we kentlerni kézip yürüp, ularning sinagoglirida telim bérip, padishahliqning xush xewirini wez éytip, her xil késellikni we her xil zeiplikni saqaytti. ³⁶ U xelqni körgende ulargha rehmi keldi, chünki ular padichisi yoq qoylardek qiynilip perishan idi. ³⁷ U öz shagirtlirigha éytti: «Hosul tola, lékin ormichilar azdur. ³⁸ Uning üçün hosulning igisige yalwurunqlarki, öz hosuligha ormichilar ewetkey».

Eysa Mesihning on ikki shagirtini tallishi we ewetishi

10¹ U on ikki shagirtini qichqirip, ulargha napak rohlar üstige ularni chiqarghili we her késellik bilen her zeiplikni saqaytqili qudret berdi. ² On ikki rosulning isimliri mundaq: Awwalqisi Pétrus dep atalghan Simon we uning buradiri Andreyas we Zebediyning oghli Yaqub we uning buradiri Yuhanna, ³ Filippus we Bartoloméus, Tomas we bajgir Metta, Alpéusning oghli Yaqub we Tadéus, ⁴ qanaanliq Simon we uni tutup bergüchi Ishqariyot Yehuda. ⁵ Eysa bu on ikkini ewetip, ulargha emr qilip éytti: «Taipilerning yoligha chiqmanglar we samariyeliklarning shehirige kirmenglar. ⁶ Belki beyt-Israilning yitken qoylirigha béringlar. ⁷ Kétip barghininglarda: «Asmanlarning padishahliqi yéqinlashti!» dep wez éytinglar. ⁸ Késellerni saqaytinglar, ölgenlerni tirildürüp qopurunqlar, péselerni pakiz qilinglar, yaman rohlarni chiqiringlar. Xalis aldinglar, xalis béringlar. ⁹ Belwaghlinglarda ne altun, ne kümüş, ne mis pullarni almanglar. ¹⁰ Ne yolgha xurjun, ne ikki kiyim, ne ayagh,

ne hasa almanqlar, chünki medikar risqini élishqa layiqtur. ¹¹ Qaysi sheher yaki kentke kirsenglar, anda kim layiq bolghinini tehqiqlap, chiqip ketküche uningkilde qélinglar. ¹² Öyge kirgininglarda uninggha salam éytinglar. ¹³ U öy layiq bolsa, saliminglar uninggha kelgey, lékin layiq bolmisa, saliminglar silerge yan'ghay. ¹⁴ Herkim silerni qobul qilmisa we sözliringlarni anglimisa, u öydin yaki u sheherdin chiqip, putliringlardin topini qéqinglar. ¹⁵ Berheq, silerge éytimeyki, höküm künide Sodom we Gomorra yurtigha bolidighan halet u sheherningkidin yénikrek bolidu.

Qoghlinishta Eysa Mesihke qorqmay egishish

¹⁶ Mana men silerni bõriler arisigha qoylardek ewetimen. Uning üçün yılanlardek dana we kepterlerdek sadda bolunglar.

¹⁷ Ademlerdin éhtiyat qilinglar, chünki silerni sotqa tapshurup béridu we silerni sinagoglirida qamchilaydu. ¹⁸ Men üçün waliylar bilen padishahlarning aldigha, ulargha we taipilerge guwahliq bolmaq üçün élip bérilisiler. ¹⁹ Silerni tutup bergende qandaq yaki néme éytayli dep, endishe qilmanglar, chünki néme éytidighininglar u saette silerge bérilidu. ²⁰ Mana söz qilghuchi siler emes, belki Atanglarning Rohi silerde söz qilghuchidur. ²¹ Burader buraderni we ata balini ölümge tutup béridu we balilar ata-anigha qarshi qopup, ularni öltürgüzidu. ²² Méning ismim üçün hemmisidin yaman körünisiler. Lékin axirghiche sewr qilip turghuchi özi qutulidu. ²³ Ular bir sheherde silerni qoghliisa, yene birige qéchinglar, chünki berheq, silerge éytimeyki: Ibn al-Insan kelgüche Israilning hemme sheherliridin ötüp bolmaysiler.

²⁴ Shagirt öz ustazidin we qul öz xojisidin ewzel emes. ²⁵ Shagirtqa öz ustazidek we qulgha öz xojisidek bolmaq kupayidur. Eger ular öy igisini Beelzabul dep atighan bolsa, qanche oshuqraq uning öyidikilerni atimamdu? ²⁶ Emma ulardin qorqmanqlar, chünki ashkara bolmaydighan pinhan nerse we bilinmeydighan mexpiy nerse yoqtur.

²⁷ Silerge qarangghuluqta éytqinimni yoruqluqta éytinglar we qulaqliringlarda anglighininglarni ögzilerde jakarlanglar. ²⁸ Bedenni öltürüp, janni öltürelmeydighanlardan qorqmanqlar, belki hem bedenni, hem janni dozaxta halak qilishqa qadir bolghuchidin qorqunglar. ²⁹ Ikki qushqach bir tiyin'ge sétilmamdu? Ularning héchbiri Atanglardin bixewer yerge chüshmeydu.

³⁰ Lékin béshinglardiki chachliringlarning hemmisi hem sanalghandur.

³¹ Qorqmanqlar siler tola qushqachlardin ewzeldursiler. ³² Uning üçün herkim méni ademlerning aldida étirap qilsa, men hem uni asmanlardiki Atamning aldida étirap qilimen. ³³ Lékin herkim méni ademlerning aldida inkar qilsa, men hem uni asmanlardiki Atamning aldida inkar qilimen.

³⁴ Méni yer yüzige tinchliq salghili keldi dep xiyal qilmanglar. Tinchliq salghili kelmidim, belki qilich. ³⁵ Chünki ademni öz atisigha we qizni öz anisigha we kélinni öz qéynanisigha qarshi chiqip, bölgünchilik salghili keldim. ³⁶ Ademning dushmanliri öz öyining xelqi bolidu. ³⁷ Kimki atisini yaki anisini mendin oshuqraq dost tutsa, manga layiq emes we kimki oghlını yaki qizini mendin oshuqraq dost tutsa, manga layiq emes. ³⁸ Kimki öz kréstini kótürüp manga egeshmise, manga layiq emes. ³⁹ Kimki öz jénini tapsa, uni yittüridu we kimki men üçhün öz jénini yittürse, uni tapidu.

⁴⁰ Kimki silerni qobul qilsa, méni qobul qilidu we kimki méni qobul qilsa, méni ewetküchini qobul qilidu.

⁴¹ Kimki bir peyghemberni peyghember dep atalghini üçhün qobul qilsa, peyghember inamini alidu we kimki bir adilni adil dep atalghini üçhün qobul qilsa, adilning inamini alidu. ⁴² Kimki shu kichiklerdin birige shagirt dep atalghini üçhün yalghuz bir piyale soghuq su ichürse, berheq, silerge éytimen, u öz inamini yittürmeydu».

Eysa Mesih chömüldürgüchi Yuhanna toghrisida sözleydu

11 ¹ Weqe boldiki, Eysa on ikki shagirtigha öz emrini tamam qilghanda u yerdin ularning sheherliride telim bérip wez éytqili bardı.

² Yuhanna zindanda Mesihning ishlirini anglap, kishi ewetip öz shagirtlirining wasitisi bilen ³ uninggha éytti: «U kélidighan kishi senmu yaki bashqisigha muntezir bolaylimu?»

⁴ Eysa jawab bérip ulargha éytti: «Bérip anglighan we körgininglarni Yuhannagha xewer béringlar: ⁵ Korlar köridu, tokurlar mangidu, pésele pakiz qilinidu, gaslar anglaydu, ölgenler tirilip qopurulidu we péqirlargha Injil yetküzülidu. ⁶ Kimki mendin taymisa, mubarektur».

⁷ Bular ketkende Eysa Yuhanna toghrisida xelqge söz qilghili bashlap éytti: «Bayawan'gha néme körgili chiqtinglar? Shamaldin tewren'gen bir qomushnimu?

⁸ Némishqa chiqtinglar? Zinnetlik libas kiygen bir ademni körgilimu? Mana zinnetlik libas kiygüchiler padishahlarning öylirididur. ⁹ Emdi némishqa chiqtinglar? Bir peyghemberni körgili emesmu? Derweqe silerge éytimen: Peyghemberdin hem ewzelni. ¹⁰ « Mana aldingda yolungni rastlaydighan elchimni men séning aldingda ewetimen» dep uning toghrisida pütülgini shudur.

¹¹ Berheq, silerge éytimen: Xotundin tughulghanlarning arisida chömüldürgüchi Yuhannadin ulughraqi qopurulmighan. Lékin asmanlarning padishahliqidiki kichikreki uningdin ulughdur. ¹² Chömüldürgüchi Yuhannaning künliridin tartip bu chaghqiche asmanlarning padishahliqi zorlinidu we zorlighuchilar

uni tartivalidu. ¹³ Chünki hemme peyghemberler we Tewrat Yuhannaghiche peyghemberlik qildi. ¹⁴ Eger qobul qilghili xalisanglar, kélidighan Éliyas udur.

¹⁵ Quliyi barlar anglisun.

¹⁶ Lékin bu nesilni némige oxshitay? Bazarlarda olturup, bashqa balilargha qichqirip: ¹⁷ « Silerge ney chalduq, emma ussulgha chüshmidinglar. Silerge mersiye oquduq, emma yighlimidinglar » dep éytidighan balilargha oxshaydu.

¹⁸ Chünki Yuhanna keldi. U yémes we ichmes idi we ular: « Uningda yaman roh bar » deydu. ¹⁹ Ibn al-Insan keldi. U yep-ichidu we ular: « Mana qandaq yéğüchi we sharab ichküchi bir adem, bajgir bilen gunahkarlarning dosti » deydu. Lékin hékmet öz baliliridin testiqlan'ghan bolidu».

Towa qilmighan sheherler

²⁰ Andin kéyin öz qudretlik emellirining tolisi qilin'ghan sheherlerni ular towa qilmighini üçün u eyiblighili bashlidi: ²¹ «Way sanga, ey Qorazin! Way sanga, ey Beytsayda! Eger silerde qilin'ghan qudretlik emeller Tir we Sidonda qilin'ghan bolsa idi, uzun waqittin béri julda we küldé towa qilatti. ²² Lékin silerge éytimen: Höküm künde Tir we Sidon'gha bolidighan halet silerningkidin yénikrek bolidu.

²³ We sen, ey Kapernahum, asman'ghiche kötürülemsen? Mana dozaxqiche chüshürülisen, chünki sende qilin'ghan qudretlik emeller Sodomda qilin'ghan bolsa idi, bu kün'giche qalatti. ²⁴ Lékin silerge éytimenki, höküm künide Sodom yurtigha bolidighan halet séningkidin yénikrek bolidu».

Saddilar, harghanlar we éghir yüklükler

²⁵ U waqit Eysa söz qilip éytti: «Ey Ata, asman we yerning Xudawendisi, buni dana bilen aqillardin pinhan qilip, saddilargha ashkara qilghining üçün sanga hemd éytimen. ²⁶ Derweqe, ey Ata, sanga shundaq xush köründi. ²⁷ Hernéme Atamdin manga bérilgen we Atidin bashqa héchkim Oghulni tonumaydu we Oghuldin we Oghul özi uninggha ashkara qilghili xalighandin bashqa héchkim Atini tonumaydu. ²⁸ Manga kélinglar, ey hemme harghanlar we éghir yüklükler, we men silerge aram bérimen.

²⁹ Méning boyunturuqumni üstünglarga élinglar we mendin ögininglar, chünki méhriban we kemter köngüllükturmen we janliringlarga aram tapisiler.

³⁰ Chünki méning boyunturuqum asan we yüküm yéniktur».

Eysa Mesih shabatning xojisidur

12¹ U waqit Eysa bir shabat künide ziraetlarning arisidin ötüp kėtiwatatti. Shagirtliri ach qélip, ziraet bashliridin üzüp yégili turdi. ² Emma perisiyler buni körüp uninggha éytti: «Mana shagirtliring shabat künide qilishi jayiz emes ishni qiliwatidu». ³ Lékin u ulargha éytti: «Dawud özi we uning bilen bolghanlar ach qalghinida néme qilghinini oqumidinglarmu? ⁴ Qandaqki, u Xudaning beytigi kirip, kahinlardin bashqisigha, ne özige, ne özi bilen bolghanlarga yégili jayiz bolmighan teqdim nanlarni yédi. ⁵ Yaki kahinlarning shabat künliride beyt-muqeddeste shabatni buzup gunahsiz qalghinini Tewratta oqumidinglarmu? ⁶ Lékin silerge éytimen: Beyt-muqeddestin ulughraqi mundadur. ⁷ «Qurban emes, belki rehimdillikni xalaymen» dégenning menisini bilsenglar idi, gunahsizlarni höküm qilmayttinglar. ⁸ Chünki Ibn al-Insan shabatning xojisidur».

Eysa Mesih shabat künide bir adem saqaytidu

⁹ Andin u bérip, ularning sinagogigha kirdi. ¹⁰ We mana, anda qoli qurughan bir adem bar idi. Ular Eysaning üstidin erz qilmaq üçün uningdin sorap éytti: «Shabat künide saqaytmaq jayizmu?» ¹¹ U ulargha éytti: «Aranglarda qaysi ademning bir qoyi bolsa shu özi shabat künide bir origha chüshüp ketse, uni tartip chiqiriwalmamdu? ¹² Adem özi qoydin qanche ewzeldur! Mana shabat künide yaxshiliq qilmaq jayizdur». ¹³ Andin kéyin u shu ademge éytti: «Qolungni uzatqin». U qolini uzatti we u yene biridek saq boldi. ¹⁴ U waqit perisiyler chiqip: «Uni qandaq yoqitimiz» dep uning üstidin meslihet qilishti.

Eysa Mesih Xudaning ilghighan bendisi

¹⁵ Lékin Eysa buni bilip, u yerdin ketti we tola xelq uninggha egeshti we ularning hemmisini saqaytip: ¹⁶ «Méni ashkara qilmanglar» dep ulargha ching emr qildi. ¹⁷ Buning bilen Yeshaya peyghemberning wasitisi bilen étylghini beja keltürüldi, yeni:

¹⁸ «*Mana men ilghighan bendem,
yeni uning bilen jénimning xush-rizayi bar söyün'ginim!*
Öz Rohumni uning üstige qoyimen we hökümni taipilerge xewer béridu.

¹⁹ U talashmaydu yaki towlimaydu, kochilardimu héchkim uning awazini anglimaydu.

²⁰ U hökümni nusretke keltürmigüche ézilgen qomushni sundurmaydu we tutup turghan pilikni öchürmeydu.

²¹ Taipiler uning ismigha ümid baghlaydu».

Eysa Mesih Muqeddes Roh toghrisida sözleydu

²² U waqit uning aldigha ular kor we gas-gacha bolghan bir jin chaplashqan kishini keltürdi. U uni saqaytti, shundaqki, gas-gacha gep qilib kördi. ²³ Xelqning hemmisi ejoblinip: «Ibn-Dawud shu emesmu?» dep éytti. ²⁴ Lékin perisiyler buni anglap: «U peqet yaman rohlarning chongi Beelzabulning wasitisi bilen yaman rohlarni chiqiridu» dep éytti. ²⁵ Emma Eysa ularning pikiririni bilip ulargha éytti: «Öz-özige qarshi bölün'gen her padishahliq xarab bolidu we öz-özige qarshi bölün'gen héch sheher yaki öy turup qalmaydu. ²⁶ Eger sheytan sheytanni chiqarsa, öz-özige qarshi bölün'gen bolidu. Undaq bolsa, uning padishahliq qandaq turup qalidu? ²⁷ Eger men yaman rohlarni Beelzabulning wasitisi bilen chiqarsam, silerning oghulliringlar kimning wasitisi bilen ularni chiqiridu? Buning üçün silerning hakimliringlar ular bolidu. ²⁸ Lékin eger men yaman rohlarni Xudaning Rohining wasitisi bilen chiqarsam, Xudaning padishahliqi silerge kelgen bolidu. ²⁹ Birkim, u küchlükni baghlimisa, qandaq u küchlükning öyige kirip mal-jabduqlirini buliyalaydu? Belki baghlighandin kéyin uning öyini taliyalaydu. ³⁰ Kimki men bilen bolmisa, manga qarshidur we kimki men bilen yighmisa, parakende qilidu. ³¹ Uning üçün silerge éytimen: Adamlarning her gunahi we kupurluqi kechürülidu, lékin Rohqa qarshi éytqan kupurluq kechürülmeydu. ³² Birkim Ibn al-Insan'gha qarshi bir söz éytisa, u kechürülidu. Lékin kimki Muqeddes Rohqa qarshi söz qilsa, u ne bu alemde we ne kélidighan alemde kechürülmeydu.

Yaxshi we yaman derex

³³ Derexni yaxshi dep bilsanglar, méwisini hem yaxshi dep bilinglar yaki derexni yaman dep bilsanglar, méwisini hem yaman dep bilinglar, chünki derex öz méwisidin bilinidu. ³⁴ Ey zeherlik yilanzadiliri, siler yaman bolup turup, qandaq yaxshi sözliyeleysiler? Chünki köngül némige tolghan bolsa, éghizdin shu chiqidu. ³⁵ Yaxshi adem yaxshi xezinisidin yaxshi nersiler chiqiridu we yaman adem yaman xezinisidin yaman nersiler chiqiridu. ³⁶ Lékin silerge éytimen: Ademler éytqan her bihude söz üçün hökümde hésab béridu. ³⁷ Chünki öz sözliringdin adil qilinisen we öz sözliringdin höküm qilinisen».

Yunus peyghemberning alamiti

³⁸ U waqit katiplarning we perisiylarning birnechchisi jawab béríp uninggha: «Ey ustaz, sendin bir alamet körgili xalaymiz» dep éytti. ³⁹ U jawab béríp ulargha éytti: «Yaman we buzuq bir nesil alamet izdeydu. Lékin ulargha Yunus peyghemberning alamitidin bashqa héchbir alamet bérilmeydu. ⁴⁰ Chünki Yunus üç kün we üç kéche chong béliqning qorsiqida qalghandek Ibn al-Insan üç kün we üç kéche yerning baghrida qalidu. ⁴¹ Ninewening kishiliri höküm künide bu nesil bilen qopup, ularni höküm qilidu. Chünki ular Yunusning wezini anglap towa qildi. We mana Yunustin ulughraqi mundadur. ⁴² Jenub melikisi höküm künide bu nesil bilen qopup, ularni höküm qilidu. Chünki u özi Sulaymanning hékmitini anglighili yerning chetliridin keldi we mana Sulaymandin ulughraqi mundadur.

Napak rohning qaytip kélishi

⁴³ Napak roh ademdin chiqqanda suyi yoq yerlerde yürüp, rahet izdep tapmaydu. ⁴⁴ U waqit: «Özüm chiqqan öyümge yanay» dep béríp, uni xaliy we süpürülgen we zinetlendürülgen tapidu. ⁴⁵ Andin u béríp, özidin yamanraq yene yette rohni élip kirip, anda qalidu we u ademning awwilidin axiri yamanraq bolidu. Shu yaman nesilge hem shundaq bolidu».

Eysa Mesihning anisi we buraderliri

⁴⁶ Xelqpe söz qilip turghinida, mana, anisi we buraderliri tashqirida turup, uning bilen sözleshkili izdidi. ⁴⁷ Birkim éytti: «Mana, anang we buraderliring tashqirida turup, sen bilen sözleshkili izdeydu». ⁴⁸ Lékin u jawab béríp özi xewer bergen kishige: «Anam kimdur we buraderlirim kimdur?» dep éytti. ⁴⁹ Qolini shagirtlirining teripige uzitip éytti: «Mana anam we buraderlirim! ⁵⁰ Chünki herkim asmanlardiki Atamning iradisini qilsa, méning buradirim we hemshirem we anam udur».

Uruq chachquchi toghrisidiki temsil

13 ¹ U künde Eysa öydin chiqip, déngizning boyida olturdi. ² Tola xelq uning aldigha yighilghach özi bir kémige kirip olturdi we hemme xelq kanarda turushti. ³ U ulargha temsiller bilen tola söz qilip éytti: «Mana uruq chachquchi uruq chachqili chiqti. ⁴ Chachqinida bezisi yolning yénigha chüshti

we ucharqanatlar kélip uni yédi. ⁵ Emma bezisi topisi jiq bolmighan tashliq yerge chüshti we topisi qélin bolmighach pat ünüp chiqip, ⁶ aptap chiqqinida köyüp kétép, yiltizi bolmighini üçün qurup qaldi. ⁷ Emma bezisi tikenler arisigha chüshti we tikenler ösüp ularni boghdi. ⁸ Lékin bezisi yaxshi yerge chüshüp, biri yüz, yene biri atmish we yene biri ottuz hesse hosul berdi. ⁹ Quliqi barlar anglisun».

Temsillerning meqsiti

¹⁰ Shagirtliri kélip uninggha éytti: «Némishqa ulargha temsiller bilen söz qilisen?» ¹¹ U jawab béríp éytti: «Asmanlarning padishahliqining sirlirini bilish silerge bérilgen. Lékin ulargha bérilmegen. ¹² Chünki kimningki bar bolsa, uninggha bérilidu we ziyade bolghudek bérilidu. Lékin kimningki yoq bolsa, bari hem uningdin élinidu. ¹³ Uning üçün ulargha temsiller bilen söz qilimen, chünki ular körüp turup körmeýdu, ishitip turup anglimaydu we héchnéme uqmaydu. ¹⁴ Ularda Yeshayaning peyghemberliki beja keltürüldi yeni < Anglimaqliq bilen anglaysiler, emma héch uqmaysiler we körüp turup körisiler, emma héch singdürüwalmaysiler. ¹⁵ Chünki bu qowmning köngli qélin boldi we qulaqliri éghir anglaydu we ular közlirini yumghan. Shundaq bolmisa idi, ular közliri bilen körüp, qulaqliri bilen anglap, köngülliri bilen chüshinip, yénip mendin shipa tapatti». ¹⁶ Lékin silerning közliringlar mubarektur, chünki köridu we qulaqliringlar mubarektur, chünki anglaydu. ¹⁷ Berheq, silerge éytimeyki, tola peyghemberler we adillar körgininglarni körgili xalidi, emma körmidi we anglighininglarni anglighili xalidi, emma anglimidi.

Uruq chachquchi toghrisidiki temsilning chüshendürülüshi

¹⁸ Lékin uruq chachquchining temsilini anglanglar. ¹⁹ Qachanki biri padishahliqning sözini anglap uqmisa, yaman bolghuchi kélip uning könglige chéchilghanni élip kétidu. Yolning yénida chéchilghini shudur. ²⁰ Tashliq yerlerge chéchilghini bolsa shundaqki, sözni anglap uni xushalliq bilen qobul qilidu. ²¹ Emma özide yiltizi bolmighach bir waqitqiche qélip, sözning jehitidin bir tenglik yaki qoghlinish weqe bolsa derhal tayidu. ²² Tikenlerning arisida chéchilghini bolsa shundaqki, sözni anglaydu emma bu dunyaning endishisi we döletning ghururi sözni boghidu we hosulsiz bolidu. ²³ Lékin yaxshi yerge chéchilghini bolsa shundaqki, sözni anglap uqup, hosul béridu we biri yüz, yene biri atmish we yene biri ottuz hesse hosul béridu».

Bughday arisigha chéchilghan ot uruqi toghrisidiki temsil

²⁴ Ulargha bashqa bir temsil keltürüp éytti: «Asmanlarning padishahliqi öz ékin yérige yaxshi uruq chachqan bir ademge oxshaydu. ²⁵ Emma xelq uxlighanda uning düshmini kélip, bughday arisigha ot uruqi chéchip qoyup ketti. ²⁶ Ziraat köklep bash chiqarghanda ot hem köründi. ²⁷ Öy igisining qulliri kélip uninggha éytti: «Ey xoja ékin yéringge yaxshi uruq chachqan emesmiding? Bu ot nedin chiqip keldi?» ²⁸ U ulargha éytti: «Bir düshmen kishi buni qilghan». Qullar uninggha éytti: «Bérip, uni otishimizni xalamsen?» ²⁹ Lékin u éytti: «Yaq, otni yighqanda uning bilen bughdayni hem yulushunglar mumkin. ³⁰ Ikkilisini ormighiche birge öskili qoyunglar. Orma waqtida ormichilargha éytay: «Awwal otni yighip, köydürmek üçün bagh qilip baghlanglar. Emma bughdayni sangimgha yighinglar»».

Qicha uruqi we xémirturuch toghrisidiki temsil

³¹ Ulargha yene temsil keltürüp éytti: «Asmanlarning padishahliqi bir adem öz ékin yérige térip salghan bir qicha uruqigha oxshaydu. ³² U hemme uruqlarning kichikreki bolghini bilen öskende otyashlarning chongraqi bolup, asman ucharqanatliiri kélip, uning shaxlirigha qonalghudek bir derex bolidu». ³³ Ulargha yene bir temsil éytti: «Asmanlarning padishahliqi bir xémirturuchqa oxshayduki, bir xotun uni élip, pütün xémirni boldurghuche üç qacha un'gha ileshtürüp qoydi». ³⁴ Buning hemmisini Eysa xelqge temsiller bilen bayan qildi we temsil keltürmey ulargha héch söz qilmidi. ³⁵ Buning bilen peyghemberning wasitisi bilen éytilghini beja keltürüldi, yeni «Temsillerge aghzimni échip, dunya bina qilin'ghinidin béri pinhan bolghan nersilerni bayan qilimen».

Qicha uruqi we xémirturuch toghrisidiki temsilning chüshendürülüshi

³⁶ Andin kéyin u xelqni yandurup, öyge bardi. Shagirtlar uning aldigha kélip éytti: «Ékin yéridiki otning temsilini bizge uqturghin». ³⁷ U jawab bérip éytti: «Yaxshi uruqni chachquchi Ibn al-Insandur. ³⁸ Ékin yéri dunyadur. Yaxshi uruq padishahliqning baliliridur, emma ot yaman bolghuchining baliliridur. ³⁹ Uni chéchip qoyghan düshmen iblistur. Orma waqti dunyaning axiridur. Ormichilar perishtilerdur. ⁴⁰ Ot yighilip otta örtelginidek bu dunyaning axirida shundaq bolidu. ⁴¹ Ibn al-Insan öz perishtilirini ewetidu we ular uning padishahliqidin hemme taydurghuchilarni we yamanliq qilghuchilarni yighip, ⁴² ot tonurigha tashlaydu. Anda yigha we chish ghuchurlitish bolidu. ⁴³ U waqit adillar öz Atisining padishahliqida aptaptek yoruydu. Quliqi barlar anglisun.

Ékin yéridiki xezine we qimmatlik merwayit toghrisidiki temsil

⁴⁴ Asmanlarning padishahliqi ékin yéride pinhan qilin'ghan bir xezinige oxshayduki, bir adem uni tépip yoshurup, xushluqidin bérip, her nersisini sétip shu ékin yérini alidu. ⁴⁵ Asmanlarning padishahliqi yene chirayliq merwayit izdeydighan bir sodiger ademge oxshaydu. ⁴⁶ U bir tola qimmat bahaliq merwayitni tapqanda bérip, her nersisini sétip uni aldi.

Béliq yiqhqan tor toghrisidiki temsil

⁴⁷ Asmanlarning padishahliqi yene déngizgha salinip, her xil béliqtin yiqhqan bir torgha oxshaydu. ⁴⁸ Tolghanda ademler uni kanargha chiqirip olturup, yaxshilirini qachilargha yiqhdi, lékin yarimaslirini tashliwetti. ⁴⁹ Dunyaning axirida shundaq bolidu. Perishtiler chiqip, yamanlarni yaxshilarning arisidin ayrip, ⁵⁰ ot tonurgha tashlaydu. Anda yigha we chish ghuchurlitish bolidu. ⁵¹ Buning hemmisini uqtunglarmu?» Ular uninggha éytti: «Uqtuq». ⁵² U ulargha éytti: «Buning üçhün asmanlarning padishahliqigha shagirt qilin'ghan her katip öz xezinisidin yéngi we kona nersiler chiqiridighan bir öy igisige oxshaydu».

Peyghember öz yurti we öyide hermetlenmeydu

⁵³ Weqe boldiki, Eysa bu temsillerni sözlep bolghandin kéyin, u yerdin chiqip ketti. ⁵⁴ U öz yurtigha kelgende ularning sinagogida telim berdi. Shundaqki, ular heyran qélip éytti: «Bu hékmet we bu quwwetler muninggha ne yerdindur?» ⁵⁵ Bu özi yaghachchining oghli emesmu? Anisi Meryem we buraderliri Yaqub we Yüsüp we Simon we Yehuda dep atalmamdu? ⁵⁶ Uning hemshirilirining hemmisi bizning arimizda emesmu? Shuning hemmisi muninggha ne yerdindur?» ⁵⁷ Ular uninggha achchiqlinip ketti. Emma Eysa ulargha éytti: «Bir peyghember peqet öz yurti we öz öyide hörmetke sazawer bolmaydu». ⁵⁸ Ularning étiqadsizliqi üçhün u anda tola qudretlik emeller qilmidi.

Chömüldürgüchi Yuhannaning öltürülüshi

14 ¹ U waqit hakim Hirodes Eysaning shöhritini anglap, ² öz ghulamirigha éytti: «Bu özi chömüldürgüchi Yuhannadur. U ölükler arisidin qopuruluptu. Uning üçhün mundaq quwwetler uningda ishlep emelge kélidu». ³ Chünki Hirodes öz buradiri Filippusning xotuni Hirodiyesning jehitidin Yuhannani tutup baghlap, zindan'gha saldurghanidi. ⁴ Chünki Yuhanna uninggha: «Uni

özüngge élishing jayiz emes» dep éytqanidi. ⁵ U uni öltürgili xalidi, lékin xelqtin qorqti, chünki ular uni peyghember dep biletti. ⁶ Lékin Hirodesning tughulghan küni bolghanda Hirodiyesning qizi ularning aldida ussul oynap, Hirodesni undaq xush qildiki, ⁷ u uninggha: «Hernéme tiliseng, sanga bérey» dep qesem bilen wede qildi. ⁸ U anisidin ögen'ginidek: «Chömüldürgüchi Yuhannaning bëshini bir texside bu yerge manga élip bergin» dep éytti. ⁹ Padishah ghemkin boldi. Lékin qesemleri üçün we özi bilen dastixanda olturghanlar üçün: «Bérilsun» dep emr qildi ¹⁰ we kishi ewetip, zindanda Yuhannaning bëshini kestürdi. ¹¹ Uning bëshini bir texsighe qoyulup, qizgha bérildi we u uni anisigha élip bardı. ¹² Uning shagirtliri kélip, uning bedinini élip depne qilip, andin bérıp Eysagha xewer berdi.

Eysa Mesih besh ming kishini toyduridu

¹³ Emma Eysa buni anglighanda u yerdin bir kéme bilen تنها bir xaliy yerge bardı. Helq buni anglap, sheherlerdin piyade uninggha egeshti. ¹⁴ U chiqip, tola xelqni körüp ulargha rehim qilip, késellirini saqaytti. ¹⁵ Axsham bolghanda shagirtliri uning aldigha kélip, éytti: «Bu yer chöldur we waqit ötti. Xelqni yandurghin. Ular kentlerge bérıp, özige taam sétiwalsun». ¹⁶ Emma u ulargha éytti: «Ularning kétishi lazim emes, özünglar ulargha yégili taam béringlar». ¹⁷ Ular uninggha éytti: «Munda özimizde besh nan bilen ikki béliqtin bashqa nersimiz yoqtur». ¹⁸ Emma u éytti: «Bularni manga élip kélinglar». ¹⁹ U xelqqe yer otida olturghili buyrup, besh nan bilen ikki béliqni élip, asman'gha qarap dua oqup, nanlarni oshtup shagirtlirigha berdi we shagirtlar xelqqe berdi. ²⁰ Hemmisi yep toydi. Ular ashqan parchilarni yighip, on ikki séwet tolduruwaldı. ²¹ Yégenler xotun bilen balilardin bashqa besh mingche kishi idi.

Eysa Mesihning su üstide méngishi

²² Eysa xelqni yandurghuche shagirtlirini kémige kirip, özidin ilgiri karshi terepke ötkili zorlıdı. ²³ Xelqni yandurghandin kéyin u özi dua qilghili taghqa تنها chiqti we axsham bolghanda anda yalghuz idi. ²⁴ Emma bu chaghda shamal zit bolghach déngizning otturısında kéme dolqunlar ichide chayqiwatatti. ²⁵ Kéchining tötinchi hesside Eysa déngizning yüzide méngip, ularning teripige keliwatatti. ²⁶ Shagirtliri uning déngizning yüzide mangghinini körüp biaram bolup: «Alwasti iken!» dep qorqunchtin qichqardi. ²⁷ Emma Eysa derhal ulargha söz qilip: «Xatirjem bolunglar, bu men, qorqmanglar» dep éytti. ²⁸ Pétrus jawab bérıp uninggha éytti: «Ey Xudawende, sen bolsang: < Manga suning yüzide méngip, aldımgha kelgin» dep buyrughin». ²⁹ U: «Kelgin» dep éytti. Pétrus kémidin chüshüp, su yüzide méngip Eysaning aldigha keldi. ³⁰ Lékin

shamalning shiddetlikini körüp qorqup, chökkili turghinida: «Ey Xudawende, méni qutquzghin!» dep qichqardi. ³¹ Eysa derhal qolini uzitip, uni tutup: «Ey kem étiqadliq, némishqa shek keltürding?» dep uninggha éytti. ³² Ular kémige kirgende shamal toxtidi. ³³ Kémidikiler kélip, uninggha sejde qilip: «Heqiqeten Ibn Alladursen» dep éytti.

Eysa Mesih tola késellerni saqaytidu

³⁴ Ular ötüp, Gennesaret yurtigha keldi. ³⁵ U yerning ademleri uni tonup, u yurtning barche etrapigha xewer ewetip, hemme késellerni uning aldigha keltürüp: ³⁶ «Yalghuz libasingning étikige qol tegküzgey» dep uninggha yalwurdi. Tegkenlerning hemmisi saqaydi.

Ademni néme napak qilidu

15 ¹ U waqit perisiyler bilen katiplar Yérusalémdin Eysaning aldigha kélip, éytti: ² «Némishqa séning shagirtliring qedimkilerning buyruqlirigha xilapliq qilidu? Chünki ular nan yése, qol yumaydu». ³ Lékin u jawab béríp ulargha éytti: «Siler bolsanglar, némishqa öz buyruqliringlar üçün Xudaning emrige xilapliq qilisiler? ⁴ Chünki Xuda emr qilip éytqanki: Atanggha we ananggha hörmét qilghin. Kimki atigha yaki anigha deshnem berse, ölümge mehkum qilinsun. ⁵ Lékin siler: < Kimki öz atisigha yaki anisigha: «Sen mendin alidighan yadem özi qurban boldi» dése, atisigha yaki anisigha hörmét qilmisa bolidu» dep éytisiler. ⁶ Öz buyruqliringlar bilen Xudaning emrini inawetsiz qildinglar. ⁷ Ey riya qilghuchilar, Yeshaya silerning toghranglarda yaxshi peyghemberlik qilip éyttiki: ⁸ < Bu qowm manga aghzi bilen yéqinliship, lewliri bilen manga hörmét qilidu, lékin köngli mendin yiraqtur. ⁹ Emma ögitidighan telimi ademlerning buyruqi bolghach, ular manga bihude ibadet qilidu»».

¹⁰ U xelqni qichqirip ulargha éytti: «Anglap uqunglar. ¹¹ Éghizgha kirgen nerse ademni napak qilmaydu, belki éghizdin chiqqan nerse ademni napak qilidu».

¹² U waqit shagirtliri uning aldigha kélip, uninggha éytti: «Bilemsenki, perisiyler bu sözni anglighanda renjidi?» ¹³ Emma u jawab béríp éytti: «Samawi Atam salmighan her köchet qomurulidu. ¹⁴ Ularni qoyunglar. Ular korlarning kor yétekligüchisidir. Eger kor korni yéteklise, ikkilisi chongqurgha chüshidu».

¹⁵ Pétrus jawab béríp uninggha éytti: «Bu temsilni bizge uqturghin». ¹⁶ Eysa éytti: «Siler hem téxi pemsizmu? ¹⁷ Uqmamsilerki, éghizgha kirgen her nerse qorsaqqá béríp, öz yoli bilen chiqip kétidu. ¹⁸ Lékin éghizdin chiqqan nerse köngüldin kélidu. Shu özi ademni napak qilidu. ¹⁹ Chünki yaman pikirler,

qatilliq, zina, buzuqluq, oghriliq, yalghan guwahliq we kupurluq köngüldin chiqidu. ²⁰ Ademni napak qilidighan nerse shudur. Lékin yumighan qol bilen yémek ademni napak qilmaydu».

Qana'anliq xotunning étiqadi

²¹ Eysa andin chiqip, Tir we Sidon tereplirige bardi. ²² We mana qanaanliq bir xotun shu yerlerdin chiqip, qichqirip éytti: «Ey Xudawende, ibn-Dawud, manga rehim qilghin! Qizim qattiq jin chaplashqan». ²³ Lékin u uninggha héchbir söz jawab bermidi. Shagirtliri uning aldigha kélip, uninggha yalwurup éytti: «Uni yandurghin, chünki keynimizdin qichqirip turidu». ²⁴ Emma u jawab bérp éytti: «Men peqet Beyt-Israilning yitken qoylirigha ewetilgenmen». ²⁵ Lékin u kélip, uninggha sejde qilip éytti: «Ey Xudawende, manga yardem bergin». ²⁶ U jawab bérp éytti: «Balilarning nékini élip, itlarga bermek yaxshi emes». ²⁷ Lékin u éytti: «Toghra, ey Xudawende, lékin itlar hem öz igilirining dastixinidin chüshken parchiliridin yeydu». ²⁸ U waqit Eysa jawab bérp uninggha éytti: «Ey xotun étiqading chongdur. Sanga xalighiningdek bolsun». Shu saettin tartip qizi saqaydi.

Tola késellerning shipa tépishi

²⁹ Eysa andin chiqip, Galiliye déngizining teripige bardi. U bir taghqa chiqip, anda olturdi. ³⁰ Tola xelq uning aldigha kélip, tokurlarni, korlarni, gas-gachilarni, cholaqlarni we bashqa tola kishini özi bilen bille élip kélip, ularni Eysaning putliri aldigha qoydi we u ularni saqaytti. ³¹ Shundaqki, xelq gachilarning gep qilghinini, cholaqlarning saq bolghinini, tokurlarning mangghinini we korlarning körginini körgende ejebdinip, Israilning Tengrisige hemd éytti.

Eysa Mesih töt ming kishini toyduridu

³² Eysa shagirtlirini öz aldigha qichqirip éytti: «Xelqpe méning rehmin kélidu. Chünki ular men bilen turghili emdi üç kün boldi we ularning yégili héch nersisi yoqtur. Ular yolda üzülüp qalmisun dep, ularni ach yandurghili xalimaymen». ³³ Shagirtliri uninggha éytti: «Munche tola xelqni toydurghili chölde shunche tola nanni ne yerdin tapayli?» ³⁴ Eysa ulargha éytti: «Nechche néninglar bar?» Ular éytishti: «Yette we birnechche ushshaq béliq bar». ³⁵ Özi xelqpe yerde olturghili buyrup, ³⁶ u yette nan bilen béliqlarni élip, shükür éytip, ularni oshtup shagirtlarga berdi we shagirtlar xelqpe berdi. ³⁷ Hemmisi yep toydi we ular ashqan parchilarni yighip, yette séwet tolduruwaladi. ³⁸ Yégenler

xotun bilan balilardan boshqa töt ming kishi idi. ³⁹ U xelqni yandurup, kémige kirip, Magdalaning yerlirige bardı.

Perisiyler we saduqiylar bir alamet tileydu

16¹ Perisiyler bilen saduqiylar uning aldigha kélip, uni sinap, asmandin bir alamet körsitishni uningdin tilidi. ² Emma u jawab bérıp ulargha éytti: «Axsham bolghanda: ‹Hawa ochuq bolidu, chünki asman qizildur› deysiler. ³ Etigende: ‹Bugün boran bolidu, chünki asman qizil we tutuqtur› deysiler. Asman yüzini perq étishni bilisiler. Lékin zamanlarning alametlirini perq ételmeysiler. ⁴ Yaman we buzuq bir nesil alamet izdeydu, emma Yunusning alamitidin boshqa héchbir alamet ulargha bérilmeydu» dep ularni qoyup kettti.

Perisiyler we saduqiylarning xémirturuchi

⁵ Shagirtlar u terepke yétip barghanda nan élishni untughanidi. ⁶ Eysa ulargha éytti: «Agah bolup, perisiyler bilen saduqiylarning xémirturuchidin éhtiyat qilinglar». ⁷ Ular öz arisida: «Nan élishmay chiqtuq» dep éytshti. ⁸ Eysa buni bilip éytti: «Ey kem étiqadliqlar, némishqa öz aranglarda nan almay chiqqinglar üçün déyishisiler. ⁹ Téxi uqmaysilermu we yad qilmaysilermu? Besh nanni besh ming kishige bergende nechche séwet yighiwaldinglar? ¹⁰ Yette nanni töt ming kishige bergende nechche séwet yighiwaldinglar? ¹¹ Nan toghrisidin silerge éytmighinimni némishqa uqmaysiler? Lékin perisiyler bilen saduqiylarning xémirturuchidin éhtiyat qilinglar». ¹² Anda ular uning nan xémirturuchidin éhtiyat qilinglar dégen emes, belki perisiyler bilen saduqiylarning telimi toghrisidin söz qilghinini uqti.

Pétrusning Eysa Mesih toghrisidiki guwahliqi

¹³ Eysa Qeyseriye Filippi tereplirige kelgende öz shagirtliridin sorap éytti: «Ademler Ibn al-Insanni kim deydu?» ¹⁴ Ular éytti: «Bezisi u özi chömüldürgüchi Yuhanna, bezisi Éliyas we bezisi Yeremiya yaki peyghemberlerning biridur deydu». ¹⁵ U ulargha éytti: «Emma siler méni kim deysiler?» ¹⁶ Simon Pétrus jawab bérıp éytti: «Sen Mesih, Ibn Alla al-Hayat». ¹⁷ Eysa jawab bérıp uninggha éytti: «Mubarektursen, ey Simon ibn-Yunus, chünki jisim we qan igisi emes, belki asmanlardiki Atam sanga buni ashkara qildi. ¹⁸ Men sanga éytimenki, sen Pétrustursen we bu qoram tashning üstige jamaitimni qurimen we alem dozaxning derwaziliri uninggha ghalib bolalmaydu. ¹⁹ Asmanlarning

padishahliqining achquchlarini sanga bérimen. Hernémini yerde baghlsang, asmanlarda baghlinidu we hernémini yerde yeshsang, asmanlarda yéshilidu». ²⁰ U waqit u shagirtlirigha özining Mesih ikenlikini héchkimge éytmasliqni buyrudi.

Eysa Mesihning ölüp tirilidighanliqini aldin éytishi

²¹ U waqittin tartip Eysa özining Yérusalémgha béríp, aqsaqallardin we bash kahinlardin we katiplardin tola zexmet tartip öltürülüp, üçinchi künde tirilip qopurulmiki kérek ikenlikini shagirtlirigha ashkara qilghili bashlidi. ²² Pétrus uni bir terepke élip béríp: «Xuda séni saqlisun, ey Xudawende, sanga hergiz mundaq bolmisun» dep uni eyibligili turdi. ²³ Lékin u Pétrusqa burulup éytti: «Mendin ketkin, ey sheytan. Manga taydurmaqliqtursen, chünki Xudaningkini közlimey, ademlerningkini közleysen». ²⁴ Andin kéyin Eysa öz shagirtlirigha éytti: «Eger bir kishi keynimdin egeshkili xalisa, özidin waz kéchip, kréstini kötürüp manga egeshsun. ²⁵ Chünki herkim öz jénini qutquzghili xalisa, uni yittüridu we herkim men üçün öz jénini yittürse, uni tapidu. ²⁶ Chünki insan barche dunyagha ige bolup, öz jénini yittürse, uninggha néme menpeet bolidu? Insan öz jéni üçün némini tölep béridu? ²⁷ Chünki Ibn al-Insan öz Atisining shan-sheripide öz perishtiliri bilen kélidu we u waqit her ademning öz emilige qarap jawab qayturidu. ²⁸ Berheq, silerge éytimen: Munda turghanlarning beziliri Ibn al-Insan öz padishahliqida kelginini körmigüche ölüm tétimaydu».

Taghda Éliyas we Musaning Eysa Mesih bilen körünüshi

17¹ Alte kündin kéyin Eysa Pétrusni we Yaqub bilen buradiri Yuhannani özi bilen bille élip, ularni tenha bir égiz taghqa bashlap chiqti. ² Ularning aldida uning qiyapiti özgerdi we yüzi aptaptek yorudi we libasliri nurdek aq boldi. ³ We mana, Musa bilen Éliyas ulargha köründi. Ular uning bilen sözlishiwatqanidi. ⁴ Shunda Pétrus söz bashlap Eysagha éytti: «Ey Xudawende, bizning munda turushimiz yaxshidur. Xalisang, munda üç sayiwen yasayli, biri sanga, biri Musagha we biri Éliyasqa». ⁵ U söz qilip turghinida, mana bir yoruq bulut ulargha saye qildi we mana buluttin bir awaz chiqip éyttiki: «Uning bilen xush-rizayim bar. Amraq Oghlum budur, uni anglanglar». ⁶ Shagirtlar buni anglighanda yüz töwen yiqilip, nahayiti qorqti. ⁷ Eysa kélip, ulargha qol tegküzüp éytti: «Qopup qorqmanglar». ⁸ Ular közlerini kötürüp qarighanda Eysadin bashqa héchkimni körmidi.

⁹ Ular taghdin chüshkinide Eysa ulargha: «Körgininglarni Ibn al-Insan ölükler arisidin qopurulmighuche héchkimge éyt manglar» dep buyrudi. ¹⁰ Shagirtlar uningdin sorap éytti: «Néme üçün katiplar: ‹ Awwal Éliyasning kélishi kérektur deydu?» ¹¹ U jawab béríp éytti: «Éliyas derweqe awwal kélip, hernémini jaylaydu. ¹² Emma silerge éytimenki, Éliyas özi keldi. Ular uni tonumay, hernéme xalisa uninggha qildi. Shundaq hem Ibn al-Insan ulardin zexmet tartidu». ¹³ U waqit shagirtlar ulargha chömüldürgüchi Yuhanna toghrisida éytqinini uqti.

Jin chaplashqan balining saqaytilishi

¹⁴ Ular xelq yighilghan yerge yetkende bir kishi uning aldigha kélip, tiz püküp ¹⁵ éytti: «Ey Xudawende, oghlumgha rehim qilghin, chünki tutqaqliq késel bolup qattiq zexmet tartidu. Pat-pat otqa we pat-pat sugha chüshidu. ¹⁶ Uni séning shagirtliringning aldigha keltürdüm, emma ular uni saqaytalmidi». ¹⁷ Eysa jawab béríp éytti: «Ey imansiz we tetür nesil, qachan'ghiche siler bilen turay? Qachan'ghiche silerge sewr-taqet qilay? Uni bu yerge keltürünglar». ¹⁸ Eysa yaman rohqa tenbih berdi we u uningdin chiqti. U saettin tartip oghul saqayghanidi. ¹⁹ U waqit shagirtlar özara Eysaning aldigha kélip éytti: «Némishqa biz uni chiqiralmidur?» ²⁰ U ulargha éytti: «Étiqadinglar kem bolghan üçün, chünki berheq, silerge éytimen: Eger qicha uruqiche étiqadinglar bolsa, bu taghqa ‹ Mundin u yerge köchkin› désenglar, köchidu we silerge mümkin bolmaydighan héch ish bolmaydu. ²¹ Emma dua we roza bilen bolmisa, bundaqlar chiqmaydu».

Eysa Mesih yene ölüp tirilishi toghrisida sözleydu

²² Ular Galiliyede turghan waqitta Eysa ulargha: «Ibn al-Insan ademlerning qoligha tapshurulidu. ²³ Ular uni öltüridu we u üçinchi küni tirilip qopurulidu» dédi. Ular nahayiti ghemkin boldi.

Beyt-muqeddes béji bérish

²⁴ Ular Kapernahumgha kelgende ikki dirxamliq bajni yiqhuchilar Pétrusning aldigha kélip éytti: «Ustazinglar ikki dirxamni béremdu?» ²⁵ U ‹ Béridu» dep éytti. Emma öyge kirgende Eysa uning gépini tosüp éytti: «Ey Simon, sen qandaq qaraysen? Bu dunyaning padishahliri baj-alwanni kimdin alidu? Öz oghulliridinmu? Yaki yatlaridinmu?» ²⁶ U uninggha éytti: «Yatlardin». Eysa uninggha éytti: «Undaq bolsa, oghullar azadtur. ²⁷ Lékin ularni taydurmayli

dep, déngizgha béríp qarmiqlingni salghin we awwal chiqidighan béliqni élip, aghzini achqanda töt dirxamliq bir tengge pul tapisen. Uni élip, méning we sen üçün ulargha bergin».

Kim asmanlarning padishahliqida ulughraq?

18¹ Usaetteshagirtlar Eysaning aldigha kélip: «Asmanlarning padishahliqidiki ulughraqi kimdur?» dep éytti. ² Eysa bir kichik balini öz aldigha qichqirip ularning otturisida turghuzup, ³ éytti: «Berheq, silerge éytimen: Eger yénip, kichik balilardek bolmisanglar, asmanlarning padishahliqigha kirmeysiler. ⁴ Chünki herkim özini shu kichik balidek töwen tutsa, asmanlarning padishahliqidiki ulughraqi udur. ⁵ Kimki shundaq bir kichik balini méning ismimda qobul qilsa, méni qobul qilidu.

Toghra yoldin taydurush toghrisida

⁶ Kimki manga ishen'gen shu kichiklerdin birini taydursa, uning boynigha bir tügmen téshi ésilip, déngizning chongqurigha chöktürülse, uninggha yaxshi bolatti. ⁷ Way dunyagha taydurmaqliqlar üçün. Chünki taydurmaqliqlarning kélishi kérektur, lékin way taydurmaqliqqa wasite bolghan ademge. ⁸ Eger qolung yaki putung séni taydursa, uni késip özüngdin tashlighin. Cholaq ya tokur bolup hayatliqqa kirishing ikki qolluq ya ikki putluq bolup dozaxqa sélinishingdin ewzeldur. ⁹ Eger közüng séni taydursa, uni oyup özüngdin tashlighin. Bir közlük bolup hayatliqqa kirishing ikki közlük bolup otning dozixigha sélinishingdin ewzeldur.

Éziqqan qoy toghrisidiki temsil

¹⁰ Agah bolunglarki, shu kichiklerdin birini tehqir qilmighaysiler, chünki silerge éytimen: Ularning perishtiliri asmanlarda samawi Atamning yüzini hemishe köridu. ¹¹ Chünki Ibn al-Insan halak bolghanni izdep qutquzghili keldi. ¹² Siler qandaq qaraysiler? Bir ademning yüz qoyi bolsa we ulardin biri éziqip ketse, u toqsan toqquzni taghlarda qoyup, u éziqqanni izdep barmamdu? ¹³ Eger mubada uni tapsa, berheq silerge éytimen: Éziqip ketmigen toqsan toqquzdin shu qoy üçün oshuqraq xushal bolidu. ¹⁴ Shundaq shu kichiklerdin birining halak bolushi asmanlardiki Atamning xahishi emes.

Buradiring gunah qilsa

¹⁵ Eger buradiring gunah qilsa, uning qéshigha bérip, uninggha yalghuz bir-biringlarning arisida nesihet qilghin. Séni anglisa, buradiringni tapqan bolisen. ¹⁶ Lékin anglimisa, özüng bilen yene bir yaki ikki kishini alghin. Shuning bilen her söz ikki yaki üç guwahning aghzi bilen mehkem qilin'ghay. ¹⁷ Ularni anglimisa, jamaetke éytqin. Lékin jamaetni anglimisa, u sanga butperes we bajgirdek bolghay. ¹⁸ Berheq, silerge éytimeyki, hernémini yerde baghlisanglar, asmanda baghlinidu we hernémini yerde yeshsenglar, asmanda yéshilidu. ¹⁹ Yene silerge éytimeki: Yerde silerdin ikki kishi bir bolup hernémini tilise, asmanlardiki Atam teripidin ulargha bérilidu. ²⁰ Chünki her yerde ikki yaki üç kishi méning namimda jem bolsa ularning otturisida bolimen».

Yaman qul toghrisidiki temsil

²¹ U waqit Pétrus uning aldigha kélip éytti: «Ey Xudawende, nechche mertiwé buradirim manga gunah qilsa, uni kechürey? Yette mertiwigichimu?» ²² Eysa uninggha éytti: «Sanga yette mertiwigiche, démeymen, belki yetmiş qétim yette mertiwigichilik. ²³ Uning üçhün asmanlarning padishahliqi öz qulliridin hésab xalighan bir padishah kishige oxshaydu. ²⁴ U hésab qilghili bashlighanda ular uning aldigha on ming talant qerzi bar bir kishini keltürdi. ²⁵ Emma tölep bergili bir nersisi bolmighach xojisi u özi bilen xotuni we baliliri we pütün barliqi sétilip, tölep bérishini emr qildi. ²⁶ U waqit qul yerge yiqilip uninggha sejde qilip éytti: «Manga möhlet bergin we barchisini sanga tölep berey». ²⁷ we u qulning xojisi rehim qilip uni qoyup bérip, qerzidin ötti.

²⁸ Emma u qul tashqiri chiqqanda öz qul repiqliridin uninggha yüz dinar qerzi bar birini tépip, uni tutup, gélini siqip: «Qerzingni manga tölep bergin» dep éytti.

²⁹ Emma uning qul repiqi uning ayaghlirigha yiqilip, uninggha yalwurup éytti: «Manga möhlet bergin we sanga tölep berey». ³⁰ Lékin u unimay bérip, qerzni tölep bergüche uni zindan'gha saldurdi.

³¹ Uning qul repiqliri weqe bolghanni körüp, tola ghemkin bolup bérip, barche majirani xojisigha éytip berdi. ³² U waqit xojisi uni qichqirip, uninggha éytti: «Ey yaman qul, manga yalwurghining üçhün séning hemme qerzingdin öttüm.

³³ Men sanga rehim qilghandek öz qul repiqingge rehim qilish sanga hem lazim emesmidi?» ³⁴ Xojisi achchiqlinip, hemme qerzni tölep bergüche uni azab qilghuchilargha tapshurdi. ³⁵ Eger silerning herbinglar köngüldin öz buradiringni kechürmise, samawi Atam hem silerge shundaq qilidu».

Nikahliq turmush we talaq qilish toghrisida

19¹ Weqe boldiki, Eysa bu sözlerni tamam qilghanda Galiliyedin chiqip, Iordanning u bir teripidiki Yehudiyening yerlirige bardı. ² Tola xelq uninggha egeshti. U anda ulargha shipa berdi. ³ Perisiyler uning aldigha kélip, uni sinap éytti: «Bir kishige her ne seweb bilen öz xotunini talaq qilmaq jayizmu?» ⁴ Emma u jawab bérıp éytti: «Yaratquchi desleptin tartip ularni er we xotun yaritip: ⁵ «Buning üçhün adem ata bilen anisini qoyup öz xotuni bilen bir bolsun we ikkilisi bir beden bolsun» dép éytqinini oqumidinglarmu? ⁶ Andin kéyin ular ikki emes, bir bedendur. Emdı Xudaning qoshqinini insan ayrimisun». ⁷ Ular uninggha éytti: «Undaq bolsa, némishqa Musa talaq xéti bérishni we talaq qilmaqni emr qildi?» ⁸ U ulargha éytti: «Köngülliringlarning qattiqlıqı üçhün Musa silerge xotunliringlarnı talaq qilghılı ijazet berdi. Lékin desleptin shundaq emes idi. ⁹ Silerge éytimen: Herkim zinadin bashqa seweb bilen öz xotunini talaq qilip bashqisini alsa, zina qilidu».

¹⁰ Shagirtlar uninggha éytti: «Eger er bilen xotunning arisidiki ehwal shundaq bolsa, öylenmek yaxshi emes». ¹¹ Emma u ulargha éytti: «Hemmisi bu sözni köngülge alalmaydu, lékin özige bérilgenler köngülge alidu. ¹² Chünki anisining qorsiqidin shundaq tughulghan axtılar bar we ademlerdin axta qilin'ghanlar bar we asmanlarning padishahlıqı üçhün özini axta qilghanlar bardur. Herkim köngülge alalsa, alsun».

Balilarning Eysa Mesih aldigha keltürülüşı

¹³ Andin kéyin u ularning üstige qollirini qoyup dua qilsun dep, ular uning aldigha kichik balılarnı keltürdi. Emma shagirtlar ularni eyiblıdı. ¹⁴ Lékin Eysa éytti: «Kichik balılarnı qoyunglar we ularni manga kelgili tosmanglar, chünki asmanlarning padishahlıqı shundaqlarningkidur». ¹⁵ U ularning üstige qollirini qoyghandin kéyin u yerdin ketti.

Eysa Mesih we bay yigit

¹⁶ We mana, bir kishi uning aldigha kélip, éytti: «Ey ustaz, ebediy hayatlıqni tapqılı néme yaxshılıq qilay?» ¹⁷ U uninggha éytti: «Némishqa mendin yaxshılıq toghrisidin soraysen? Yaxshi bolghuchi özi birdur. Lékin hayatlıqqa kirgili xalisang, emrlerni tutqın». ¹⁸ U: «Qaysi emrlerni?» dep sorıdı. Eysa éytti: «Qatıllıq qilmighin, zina qilmighin, oghrılıq qilmighin, yalghan guwahlıq bermigin, ¹⁹ atanggha we ananggha hörmet qilghin we heqemsayengni özüngdek dost tutqın». ²⁰ U yigit uninggha éytti: «Buning hemmisini tutqanmen. Yene manga

néme kemdur?»²¹ Eysa uninggha éytti: «Kamil bolushni xalisang, bérip mélingni sétip, péqirlargha bergin we asmanlarda xezineng bolidu we kélip manga egeshkin». ²² Lékin u yigit buni anglighanda ghemkin bolup ketti, chünki uning tola méli bar idi.

²³ Shunda Eysa öz shagirtlirigha éytti: «Berheq, silerge éytimen: Bir bay asmanlarning padishahliqigha teslik bilen kiridu. ²⁴ Yene silerge éytimenki, bir bayning asmanlarning padishahliqigha kirishidin bir tögining yingne töshükidin kirishi ongaydur». ²⁵ Shagirtlar buni anglighanda tola heyran qélip éytti: «Undaq bolsa, kim nijat tapalaydu?» ²⁶ Eysa ulargha qarap éytti: «Ademlerge ushbu mümkin emes, lékin her nerse Xudagha mümkindur».

²⁷ U waqit Pétrus söz bashlap éytti: «Mana biz her nersini qoyup sanga egeshtuq. Bizge néme bérilidu?» ²⁸ Eysa ulargha éytti: «Berheq, silerge éytimen: Siler manga egeshkenler yéngi tughulushta Ibn al-Insan öz shan-sheripining textide olturghanda siler hem on ikki text üstide olturup, Israilning on ikki qebilisige höküm qilisiler. ²⁹ Herkim méning ismim üçün öylirini ya buraderlirini ya hemshirilirini ya atisini ya anisini ya balilirini ya ékin yerlirini terk qilsa, nechche mertiwisini élip, ebediy hayatliqni miras alidu. ³⁰ Lékin tola awwalqilar axirqilar we axirqilar awwalqilar bolidu.

Üzümzarliqtiki medikarlar toghrisidiki temsil

20¹ Chünki asmanlarning padishahliqi seherde öz üzümzarliqigha medikar alghili chiqqan bir öy xojayinigha oxshaydu. ² U medikarlar bilen künlüki bir dinargha kélisip, ularni öz üzümzarliqigha ewetti. ³ Üchinchi saetke yéqin chiqip, bazarda bikar turghan bashqilarni körüp, ⁴ ulargha éytti: «Siler hem taliqqa béringlar we heqqinglarni silerge bérey». Ular bardı. ⁵ Altinchi we toqquzinchi saetke yéqin chiqip, yene shundaq qildi. ⁶ On birinchi saetke yéqin chiqip, bikar turghan bashqilarni tépip, ulargha éytti: «Némishqa pütün kün munda bikar turisiler?» ⁷ Ular uninggha éytti: «Héchkim bizni ijarige almidı». U ulargha éytti: «Siler hem taliqqa béringlar». ⁸ Axsham bolghanda üzümzarliqning igisi öz wekilige éytti: «Medikarlarni qichqirip, axirqiliridin bashlap awwalqilirighiche ish heqqini bergin». ⁹ On birinchi saettikiler kélip, herbiri bir dinardin aldi. ¹⁰ Awwalqilar kelgende, oshuqraq alimiz, dep xiyal qildi. Emma ular hem herbiri bir dinardin aldi. ¹¹ Alghanda öy xojayinigha ghotuldiship, ¹² éytshti: «Bu axirqilar bir saet ishligen we biz kündüzning éghirliqini we aptap issiqini tartqanlarga ularni teng qilding». ¹³ Lékin u jawab bérip ularning birige éytti: «Ey dostum, men sanga naheqliq qilmidim. Sen men bilen bir dinargha kélishtimdingmu?» ¹⁴ Heqqingni élip ketkin. Lékin bu axirqigha

sanga oxshash bergili xalaymen. ¹⁵ Özümningkini xalighinimdek qilghili heqqim yoqmu? Méning yaxshi ikenlikimge séning közüng yaman bolamdu?»
¹⁶ Shuninggha oxshash axirqilar awwalqilar we awwalqilar axirqilar bolidu».

Eysa Mesih yene ölüp tirilishini aldin éytidu

¹⁷ Yérusalémgha barghili chiqqanda Eysa on ikkilerni tenhagha élip, yolda ulargha éytti: ¹⁸ «Mana biz Yérusalémgha chiqimiz we Ibn al-Insan bash kahinlarga we katiplargha tapshurulidu we ular uni ölümge höküm qilidu. ¹⁹ Ular uni mesxire qilip, qamchilap, kréstke tartqili taipilerge tapshuridu we u üçinchi küni qopidu». *Yaqub we Yuhannaning anisining iltimasi*

²⁰ U waqit Zebediyning oghullirining anisi öz oghulliri bilen uning aldigha kélip tezim qilip, uningdin bir néme tilidi. ²¹ U: «Néme xalaysen» dep uninggha éytti. U uninggha éytti: «Éytqinki, séning padishahliqingda bu ikki oghlumning biri ong yéningda we biri sol yéningda oltursun». ²² Emma Eysa jawab béríp éytti: «Néme tiligininglarni bilmeysiler. Men ichidighan piyalini ichelemsiler?» Ular: «Icheleymiz» dep uninggha éytti. ²³ U ulargha éytti: «Méning piyalemmi ichisiler, lékin ong yénimda we sol yénimda olturushni bergili ixtiyar mende emes, emma Atamdin qaysilargha tayin qilin'ghan bolsa, ulargha bérilidu».

²⁴ On shagirt buni anglighanda bu ikki buraderdin xapa boldi. ²⁵ Eysa ularni öz aldigha qichqirip éytti: «Bilisilerki, taipilerning emirliri ulargha chongluq qilidu we ulughliri ularning üstige seltenet qilidu. ²⁶ Silerning aranglarda shundaq bolmisun, belki kimki aranglarda chong bolghili xalisa, xizmetkarlinglar bolsun ²⁷ we kimki aranglarda birinchi bolghili xalisa, qulunglar bolsun. ²⁸ Shundaqki, Ibn al-Insan öziğe xizmet qildurmaq üçün emes, belki xizmet qilip, tolilar üçün öz jénini pida qilghili keldi».

Eysa ikki kor kishini saqaytidu

²⁹ Ular Yérixodin chiqqanda tola xelq uninggha egeshti. ³⁰ We mana yol üstide olturghan ikki kor kishi Eysaning ötidighinini anglap: «Ey Xudawende, Ibn Dawud, bizge rehim qilghin» dep qichqardi. ³¹ Emma xelq ularni «Shük turunglar» dep eyibledi. Lékin ular oshuqraq qichqirip éytti: «Ey Xudawende, Ibn Dawud, bizge rehim qilghin». ³² Eysa toxtap, ularni qichqirip éytti: «Silerge néme qilishimni xalaysiler?» ³³ Ular uninggha éytti: «Ey Xudawende, közlerimiz échilsa idi». ³⁴ Eysa ulargha rehim qilip, közlerige qol tegküzdü we ular derhal köridighan boldi we uninggha egeshti.

Eysa Mesih texeyge minip Yérusalémgha kiridu

21¹ Ular Yérusalémgha yéqinliship, Zeytun Téghining yénidiki Beytpagege kelgende Eysa ikki shagirtni ewetip, ² ulargha éytti: «Qéshinglardiki kentke béringlar we derhal bir baghlaqliq éshekni texiyi bilen tapisiler. Ularni yéship, manga élip kélinglar. ³ Eger biri silerge bir néme dése, ‹ Ular Xudawendige lazimdur› denglar we u derhal ularni qoyup béridu». ⁴ Buning hemmisi peyghemberning wasitisi bilen éytilghini beja keltürülmiki üçün weqe boldi, yeni:

⁵ «*Si'on qizigha éytinglar: Mana padishahing yawashliq bilen kélip, éshekke, éshek ulaghning texiyige minip sanga kélidu*».

⁶ Shagirtlar bérip, Eysa ulargha buyrughandek qilip, ⁷ éshekni we texeyni élip kélip, öz libaslrini ularning üstige saldi we u uning üstide olturdi. ⁸ Xelqning toliliri libaslrini yol üstige yaydi we bashqilar derexlerdin shaxlar késip yolgha saldi. ⁹ Aldida mangghan we keynidin egeshken xelq qichqirip éytishti: Hemdusana ibn-Dawudqa, Xudawendining namida kélidighan mubarektur, hemdusana ershielada! ¹⁰ Yérusalémgha kirgende barche sheher tewrinip kétip: «Bu kimdur» dep éytishti. ¹¹ Xelq éytti: «Bu özi Galiliyediki Nazarettin bolghan Eysa peyghemberdur».

Eysa Mesihning beyt-muqeddesni tazilishi

¹² Eysa beyt-muqeddeske kirip, beyttiki hemme alghuchi we satquchilarni heydep chiqirip, serraplarning jozilirini we kepter satquchilarning kursilirini örüwétip, ¹³ ulargha éytti: «Pütülgenki ‹ Méning öyüm dua öyi dep atilidu», lékin siler uni bulangchilarning ghéri qildinglar». ¹⁴ Beyt-muqeddeste korlar we tokurlar uning aldigha keldi we u ularni saqaytti. ¹⁵ Emma bash kahinlar we katiplar uning qilghan ajayip emellirini we beyt-muqeddeste ‹ Hemdusana Ibn Dawudqa› dep qichqarghan balilarni körgende achchiqlinip, ¹⁶ uninggha éytti: «Bularning néme éyqtinini anglawatamsen?» Eysa ulargha éytti: «Anglawatimen, ‹ Kichik balilarning we émidighan balilarning aghzidin özüngge hemd teyyar qilding› dep héch oqumidighlarmu?» ¹⁷ U ularni qoyup sheherdin chiqip, Beytanyagha bérip anda qondi.

Qurup ketken enjür derixi

¹⁸ Etigende sheherge yan'ghinida ach qélip, ¹⁹ yolda bir enjür derixini körüp, uning tüwige bardı. Anda yapaqtin bashqa héch nerse tapmay: «Mundin kéyin

ebedkiche sende méwe bolmisun» dep uninggha éytti. Derhal enjür derixi qurup ketti. ²⁰ Shagirtlar buni körüp, ejeblinip éytti: «Enjür derixi qandaq derhal qurup ketti?» ²¹ Eysa jawab bérip ulargha éytti: «Berheq, silerge éytimen: Eger étiqadinglar bolsa we shekkeltürmisenglar, yalghuz bu enjür derixige qilin'ghanni qilmay, belki bu taghning özi: < Köchürülüp, déngizgha tashlan'ghin» dep éytsanglar, undaq bolidu. ²² Duada hernémini tilep ishensenglar alisiler».

Eysa Mesihning hoquqining sürüshtürülüshi

²³ U beyt-muqeddeske kirip telim berginide bash kahinlar we qowmning aqsaqalliri uning aldigha kélip éytti: «Néme qudret bilen shuni qilisen we bu qudretni sanga kim berdi?» ²⁴ Eysa jawab bérip ulargha éytti: «Men hem silerdin bir söz soray. Eger uni manga éytsanglar, men hem néme qudret bilen shuni qilghinimni silerge éytay. ²⁵ Yuhannaning chömüldürüshi qeyerdin idi? Asmandinmu? Ademlerdinmu?» Ular öz arisida meslihet qiliship éytti: «Eger asmandin dések, bizge < Undaq bolsa, némishqa uninggha ishenmidinglar?» deydu. ²⁶ Eger ademlerdin dések, xelqtin qorqimiz, chünki hemmisi Yuhannani peyghember dep bilidu. ²⁷ Buning bilen ular Eysagha: «Bilmeymiz» dep jawab berdi. U özi ulargha éytti: «Undaqta men hem néme qudret bilen buni qilghinimni silerge éytmaymen.

Ikki oghul toghrisidiki temsil

²⁸ Emdi siler qandaq qaraysiler? Bir ademning ikki oghli bar idi. U bérip awwalqisigha éytti: < Ey oghlum, bérip, bu kün üzümzarliqimda ishligin. ²⁹ Emma u: < Xalimaymen» dep jawab berdi. Kéyin pushayman bolup bardi. ³⁰ Hem ikkinchisige bérip, shundaq éytti. Emma u: < Xop xojam, men baray» dep jawab berdi, lékin barmidi. ³¹ Bu ikkilisining qaysisi atining xahishini qildi?» Ular: «Awwalqisi» dep éytti. Eysa ulargha éytti: «Berheq, silerge éytimenki, bajgilar we pahishiler silerdin ilgiri Xudaning padishahliqigha kiridu. ³² Chünki Yuhanna silerge heqiqet yolida keldi we siler uninggha ishenmidinglar. Lékin bajgilar we pahisheler uninggha ishendi. Emma siler buni körüp turghandin kéyin pushayman bolmay uninggha ishenmidinglar.

Üzümzarliq we yaman baghwenler toghrisidiki temsil

³³ Bashqa bir temsil anglanglar: Bir öy xojayini bar idi. U özi bir üzümzarliq sélip, chörisini chitlap, ichide bir shirne kölchiki kolap, bir munar yasap, uni baghwenlerge tapshurup, bashqa yurtqa seper qildi. ³⁴ Méwe waqti

yéqinlashqanda öz qullirini méwisini tapshuruwalghili baghwenlarning qéshigha ewetti. ³⁵ Baghwenler uning qullirini tutup, birige tayaq urup, birini öltürüp, yene birini chalma-késeq qildi. ³⁶ Yene awwalqilardin oshuqraq bashqa qullirini ewetti. Ular bulargha hem shundaq qildi. ³⁷ Lékin axir: « Ular öz oghlumgha yüz-xatire qilghay» dep ulargha öz oghlini ewetti. ³⁸ Lékin baghwenler oghulni körgende öz arilirida: « Bu waristur, kélinglar, uni öltürüp mirasini alayli» dep meslihet qilishti. ³⁹ Ular uni tutup, üzümzarliqtin tashqiri chiqirip öltürdi. ⁴⁰ Üzümzarliqning igisi kelgende u baghwenlerge néme qilidu?» ⁴¹ Ular uninggha éytti: «Ular yaman bolghach yaman halaket bilen ularni yoqitip, üzümzarliqni öz waqtida méwini uninggha bérédighan bashqa baghwenlerge tapshuridu». ⁴² Eysa ulargha éytti: «« Tamchilar ret qilghan tash özi burjek téshi boldi. Xudawendining teripidin shundaq boldi we közlimizde ajayıptur» dep muqeddes yazmilarda héch oqumidinglarmu?» ⁴³ Buning üçhün silerge éytimen: Xudaning padishahliqi silerdin élinip, méwisini bérédighan bir xelqge bérilidu. ⁴⁴ Herkim bu tashning üstige chüshse, parchilnidu we bu tash kimning üstige chüshse, uni ézidu». ⁴⁵ Bash kahinlar we perisiyeler uning temsillirini anglighanda ularning öz toghrisida söz qilghinini uqti. ⁴⁶ Lékin ular uni tutqili izdigende xelqtin qorqti, chünki ular uni peyghember dep biletti.

Toy ziyapiti toghrisidiki temsil

22¹ Eysa söz qilip, yene temsiller bilen ulargha telim bérıp éytti: ² «Asmanlarning padishahliqi öz oghligha toy qilghan bir padishah kishige oxshaydu. ³ Dewet qilin'ghanlarni qichqarghili öz qullirini ewetti, emma ular kelgili xalimidi.

⁴ Yene bashqa qullirini ewetip éytti: « Dewet qilin'ghanlarga éytinglarki: « Mana chüshlük taamimni teyyar qildim, buqilirimni we bordaq mallirimni boghuzlidim, her nerse teyyardur, toygha kélinglar». ⁵ Lékin ular étibar bermey biri öz ékin yérige, yene biri öz tijaritige bardı. ⁶ Qalghanliri uning qullirini tutup, deshnem qilip qatilliq qildi.

⁷ Padishah achchiqlinip, öz qoshunini ewetip, u qatilliq qilghuchilarni halak qilip, shehirini köydürdi. ⁸ Andin kéyin öz qullirigha éytti: « Toy teyyardur, lékin dewet qilin'ghanlar layiq emes idi. ⁹ Uning üçhün yol ayrishlirigha bérıp, hemme tapqanliringlarni toygha qichqiringlar».

¹⁰ U qullar yollargha chiqip, yaxshi-yaman hemme tapqanlirini jem qildi we toy öyi dastixanda olturghuchilar bilen toldi. ¹¹ Emma padishah dastixanda olturghanlarni körgili kirgende, anda toy libasi kiymigen bir kishini körüp,

¹² uninggha éytti: «Ey dostum, séning toy libasing bolmisa, bu yerge qandaq kirding?» Uning aghzi baghlaqliq bolup qaldi. ¹³ U waqit u xizmetkarlarga éytti: «Uning putlirini we qollarini baghlap, uni élip tashqiriqi qarangghuluqqa tashlanglar. Anda yigha we chish ghuchurlitish bolidu». ¹⁴ Chünki dewet qilin'ghanlar tola, lékin ilghan'ghanlar azdur».

Qeyserge baj bérish toghrisida bir soal

¹⁵ U waqit perisiyler béríp, uni söz bilen tuzaqqa chüshürgili meslihet qiliship, ¹⁶ öz shagirtlirini hirodesiyler bilen bille uning aldigha ewetip, éytquzdi: «Ey ustaz, séning sadiq bolup, Xudaning yolini rastliq bilen ögitip, héchkimdin perwa qilmighiningni bilimiz, chünki ademlerge yüz-xatire qilmaysen. ¹⁷ Emdi bizge éytqin, qandaq qaraysen? Qeyserge baj bermek jayizmu emesmu?» ¹⁸ Eysa ularning hiylisini bilip, ulargha éytti: «Ey riya qilghuchilar, némishqa méni sinaysiler? ¹⁹ Manga baj pulini körsitinglar». Ular uninggha bir dinar keltürdi. ²⁰ Eysa ulargha éytti: «Bu süret we xet kimningkidur?» ²¹ Ular uninggha éytti: «Qeyserningki». U waqit u ulargha éytti: «Undaq bolsa, qeyserningkini qeyserge we Xudaningkini Xudagha béringlar». ²² Ular buni anglighanda ejebliñip, uni qoyup ketti.

Saduqiylar ölümün tirilip qopush toghrisida soal soraydu

²³ Shu künde ölümün tirilip qopush yoqtur dégen saduqiylar uning aldigha kélip, uningdin sorap, ²⁴ éytti: «Ey ustaz, Musa éyttiki: «Eger bir kishi balisiz ölse, buradiri uning xotunini élip, öz buradirige nesil qopursun». ²⁵ Emdi bizning arimizda yette burader bar idi we awwalqisi öylinip öldi we uning uruq-ewladi bolmighach xotunini buradirige qoydi. ²⁶ Shundaq ikkinchisi we üçinchisi ta yettinchisighichilik. ²⁷ Hemmidin kéyin u xotun hem öldi. ²⁸ Emdi qiyamette bu yettisining qaysisining xotuni bolidu? Chünki hemmisiningki bolghanidi». ²⁹ Eysa jawab béríp ulargha éytti: «Muqeddes yazmilarni we Xudaning qudritini bilmigech éziqip ketkensiler. ³⁰ Chünki qiyamette ular xotun almaydu, erge tegmeydu, lékin asmandiki perishtilerdek bolidu. ³¹ Emma qiyamet toghrisidin bolsa Xuda teripidin silerge éytilghinini oqumidinglarmu, yeni: ³² «Men Ibrahimning Tengrisi we Ishaqning Tengrisi we Yaqubning Tengrisidurmen». Xuda ölüklerning Tengrisi emes, belki tiriklarning Tengrisidur». ³³ Xelq buni anglighanda uning telimige heyran qaldi.

Hemmidin chong emr

³⁴ Lékin perisiyler uning saduqiylarni xamush qilghinini anglighanda yighilip jem boldi. ³⁵ Ulardin bir Tewrat ustazi uni sinimaq üçhün uningdin sorap éytti: ³⁶ «Ey ustaz Tewrattiki hemmidin chong emr qaysidur?» ³⁷ U uninggha éytti: «« Reb Xudayingni hemme könglüng we hemme jéning we hemme eqling bilen dost tutqin» dep, ³⁸ hemmidin ilgiriki we chong emr shudur. ³⁹ «Heqemsayengni özüngdek dost tutqin» dep ikkinchisi muninggha oxshastur. ⁴⁰ Barche Tewrat we peyghemberlarning telimatliri bu ikki emrge ésilghandur».

Mesih kimning oghlidur?

⁴¹ Perisiyler jem bolup turghanda Eysa ulardin sorap, ⁴² éytti: «Mesih toghrisidin néme oylaysiler? Kimning oghlidur?» Ular uninggha éytti: «Dawudningki». ⁴³ U ulargha éytti: «Undaq bolsa, Dawud rohta qandaq uni Xudawende dep atap, éyttiki: ⁴⁴ «Reb méning Xudawendemge éytti: Men séning düshmenliringni putliringning tégige qoyghuche méning ong yénimda olturghin, dédi?» ⁴⁵ Emdi Dawud uni Xudawende dep atisa, qandaq uning oghli bolidu?» ⁴⁶ Héchkim uninggha bir söz jawab bérelmidi. Shu kündin tartip héchkim uningdin bir nerse sorighili jüret qilmidi.

Eysa Mesih katiplar we perisiylerni eyibleydu

23 ¹ U waqit Eysa xelqge we öz shagirtlirigha söz qilip, ² éytti: «Katiplar bilen perisiyler Musaning kursisida olturidu. ³ Uning üçhün ular silerge hernéme dése, uni qilip saqlanglar. Lékin ularning emelliridek qilmanglar, chünki ular éytidu, emma qilmaydu. ⁴ Ular éghir yükler baghlap, ademlarning mürilirige artip qoyidu. Lékin özi bir barmiqi bilen bularni lingshitishqa yarimaydu. ⁵ Ular ademlerge körünimiz dep, hemme emellirini qilidu, chünki ayet qépining boghquchlirini keng we étek pöpükilirini chong qilidu. ⁶ Ular ziyapetlerde törde olturushni we sinagoglarda awwalqi orunlarni ⁷ we bazarda salam élishi we ademlerdin xojam dep atilishni yaxshi köridu. ⁸ Lékin siler «xojam» dep atalmanglar, chünki muelliminglar birdur we hemmenglar buradersiler. ⁹ Yer yüzide héchkimni «ata» démenglar, chünki Atanglar birdur we u asmanlardidur. ¹⁰ Özünglarni «ustaz» dep ataldurmanglar, chünki ustazinglar birdur, yeni Mesih. ¹¹ Emma aranglardiki chongraqi xizmetkaringlar bolsun. ¹² Kimki özini égiz tutsa, töwen bolidu we kimki özini töwen tutsa, égiz bolidu.

¹³ Lékin **way silerge**, ey riya qilghuchi katiplar we perisiyler. Asmanlarning padishahliqini ademlerning aldida étip qoyisiler. Chünki özünglar kirmeyisiler we kiridighanlarni kirgili qoymaysiler.

¹⁴ **Way silerge**, ey riya qilghuchi katiplar we perisiyler. Silar tul xotunlarning öylirini yep, niqablinip uzun dualar oquydu. Siler qattiqraq höküm tapisiz.

¹⁵ **Way silerge**, ey riya qilghuchi katiplar we perisiyler, chünki bir kishini iman'gha keltürmek üçün déngizni we quruqluqni kézisiler. Biri chiqip qalsa, uni özünglardin ikki mertiwé oshuq dozaxning balisi qilisiler.

¹⁶ **Way silerge**, ey kor bashlighuchilar, yeni « Birkim beytning üstide qesem qilsa, héchnéme emes, lékin birkim beyttiki altunning üstide qesem qilsa, qerzdar bolidu» dep éytquchilar. ¹⁷ Ey exmeq we korlar, qaysi ulughdur altunmu yaki altunni muqeddes qilghan beytmu? ¹⁸ « Birkim qurban'gahning üstide qesem qilsa, héchnéme emes, lékin birkim qurban'gahning üstidiki qurbanliqning üstide qesem qilsa, qerzdar bolidu» deysiler. ¹⁹ Ey korlar, qaysi ulughdur, qurbanliqmu yaki qurbanliqni muqeddes qilghan qurban'gahmu? ²⁰ Uning üçün kimki qurban'gahning üstide qesem qilsa, shuning özining üstide we hem uning üstidikining hemmisining üstide qesem qilidu. ²¹ Kimki beytning üstide qesem qilsa, shuning özining üstide we uning ichide makan tutquchining üstide qesem qilidu. ²² Kimki asmaning üstide qesem qilsa, Xudaning textining üstide we uning üstide olturghuchining üstide qesem qilidu.

²³ **Way silerge**, ey riya qilghuchi katiplar we perisiyler, chünki yalpuz we arpibediyan we zirining ondin bir ülüşhini bérisiler emma Tewratning zörürini, yeni adaletni we rehimni we imanni qoyisiler. Birini qilmaq kérek, yene birini qilmasliq bolmaydu. ²⁴ Ey pashini süzüp, tögini yutidighan kor bashlighuchilar!

²⁵ **Way silerge**, ey riya qilghuchi katiplar we perisiyler, piyalining we tawaqning sirtini yuyisiler, emma ularning ichi talimaqliq we hérisliqning oljisi bilen tolghandur. ²⁶ Ey kor perisiy, awwal piyalining ichini pakiz qilghin, shundaqta sirti hem pakiz bolidu.

²⁷ **Way silerge**, ey riya qilghuchi katiplar we perisiyler, tashqiridin chirayliq körünüp, ichkiridin ölük söngekliri we her xil nijaset bilen toluqluq aqartilghan qebrilerge oxshaysiler. ²⁸ Shundaq siler hem tashqiridin ademlerge adil körünisiler, lékin ichkiridin riya we gunah bilen tolghandursiler.

²⁹ **Way silerge**, ey riya qilghuchi katiplar we perisiyler, peyghemberlerning qebrilirini yasap, sadiqlarning göristanlirini zinnetlendürüp: ³⁰ « Eger ata-bowilirimizning künliride bolghan bolsaq, ular bilen peyghemberlerning qénini töküshlirige shérik bolmas iduq» dep éytisiler. ³¹ Buning bilen öz toghranglarda peyghemberlerni öltürgenlerning baliliri bolghinglarga guwahliq bérisiler.

³² Siler hem öz ata-bowiliringlarning ölchimini toldurunglar. ³³ Ey yilan we zeherlik yilanzadiliri, dozaxning hökümidin qandaq qachalaysiler? ³⁴ Mana,

uning üçhün men silerge peyghemberler we danishmenler we katiplar ewetimen. Bezilirini öltürüp, kréstke tartisiler we bezilirini sinagogliringlarda qamchilap, sheherdin sheherge qoghlaysiler, ³⁵ Shundaq qilip, zémin'ge tökülgen aq köngüllerning qénining hemmisi, sadiq Habilning qénidin tartip özünqlar beyt bilen qurban'gahning arisida qatilliq qilghan Zekeriya ibn-Berekyaning qénighiche silerning üstünqlargha kélidu. ³⁶ Berheq, silerge éytime: Buning hemmisi bu nesilning üstige kélidu.

Eysa Mesihning Yérusalém üçhün nale qilishi

³⁷ Ey Yérusalém, ey Yérusalém, peyghemberlerni öltürüp, sanga ewetilgenlerni chalma-késeq qilghuchi! Toxu öz chöjilirini qanatlirining tégige yiqhandedek, nechche mertuwe baliliringni yiqhili xalidim. Emma siler xalimidinglar. ³⁸ Mana, öyünqlar silerge weyran qoyulidu. ³⁹ Chünki silerge éytime, mundin kéyin: siler < Xudawendining namida kélidighan mubarektur > démigüche méni körmeysiler».

Axirqi zamanlardiki alametler

24¹ Eysa beyt-muqeddestin chiqip ketti. Shagirtliri beyt-muqeddesning imaretlirini uninggha körsetkili uning aldigha keldi. ² U jawab bérup ulargha éytti: «Buning hemmisini körmeysilermu? Berheq, silerge éytime: Munda yiqitilmaydighan tash tashning üstide qalmaydu».

³ U özi Zeytun Téghining üstide olturghanda shagirtliri özara uning aldigha kélip, éytti: «Bu ne waqit bolidighinini we kélishingning we bu alemning axirining alamiti néme ikenlikini bizge éytip bergin». ⁴ Eysa jawab bérup ulargha éytti: «Agah bolunglar, héchkim silerni azdurmisun, ⁵ chünki tola kishi méning ismim bilen kélip < Men Mesih turmen > dep tola kishini azduridu. ⁶ Jeng shawqunliri bilen jeng xewerlirini anglaysiler. Agah bolup qorqmanglar, chünki buning bolushi kérektur, lékin téxi axir emes. ⁷ Chünki taibe taipige we memliket memliketke qarshi qopidu we yerdin yerge acharchiliqlar we zilzililer weqe bolidu. ⁸ Lékin bularning hemmisi tolghaqlarning bashlinishidur. ⁹ U waqit ular silerni tenglikke sélip öltüridu we méning ismim üçhün hemme taipiler silerni yaman köridu. ¹⁰ U waqit tola kishi tayip kétip, bir-birini tutup bérup, bir-birini yaman köridu. ¹¹ Tola saxta peyghemberler qopup, tola kishini azduridu. ¹² Isyaning ashmaqliqi bilen tolilarning muhebbiti sowup kétidu. ¹³ Lékin kimki axirghiche sewr qilsa, u özi qutulidu. ¹⁴ Bu padishahliqning Injili hemme taipilerge guwahliq bolmaq üçhün barche dunyada jakarlinidu we andin kéyin axiri kélidu.

¹⁵ Daniyal peyghemberning wasitisi bilen xewiri bolghan < Xarabliqning yirginchi>ning muqeddes makanda turidighinini körgininglarda — oqughuchi shuni pemlisun — ¹⁶ u waqit Yehudiyedikiler taghlargha qachsun. ¹⁷ Ögzidikiler öydin bir nerse alghili chüshmisun. ¹⁸ Ékin yéridikiler öz libasini alghili yannmisun. ¹⁹ Emma way u künlerde hamilidar bolghanlarga we émitidighanlarga! ²⁰ Lékin dua qilinglarki, qéchishinglar qishta yaki shabat künide bolmisun. ²¹ Chünki u waqit dunyaning deslipidin tartip mushu chaghqiche weqe bolmighan we kéyin hem bolmaydighan chong tenglik bolidu. ²² Eger u künler qisqartilmisa idi, héchbir adem qutulmas idi. Lékin ilghan'ghanlar üçün u künler qisqartilidu. ²³ U waqit biri silerge: < Mana Mesih munda yaki andadur> dése, ishenmenglar. ²⁴ Chünki saxta mesihler we saxta peyghemberler qopup chong alamet we möjjiziler qilidu. Shundaq qilip, eger mümkin bolsa, ilghan'ghanlarni hem azduridu. ²⁵ Mana ilgiridin silerge xewer berdim. ²⁶ Ular < Mana bayawandidur> dése, chiqmanglar, < Mana xilwet öylerdidur> dése, ishenmenglar. ²⁷ Chünki chéqin sherqtin chiqip, gherbkiche körün'gendek Ibn al-Insanning kélishi shundaq bolidu. ²⁸ Ölük beden ne yerde bolsa, qariqushlar anda yighilidu. ²⁹ Emma u künlerning tengliki ötüp ketken waqitta aptap qarangghu bolidu we ay öz yoruqluqini bermeydu we yultuzlar köktin chüshidu we asmanlarning quwwetliri tewrinidu. ³⁰ Andin kéyin asmanda Ibn al-Insanning alamiti körünidu we u waqit yer yüzidiki hemme qebililer peryad qilidu we ular nezer sélip baqsa, Ibn al-Insan tola qudrét we shan-sherep bilen asman bulutliri üstide kélidu. ³¹ U öz perishtilirini chong kanay üni bilen ewetidu we ular uning ilghan'ghanlirini asmanning bir béshidin yene bir béshighiche töt teripidin yighidu. ³² Emdi enjür derixidin shu temsilni ögininglar: Uning shaxliri yumshap, yapraq chiqarghanda yazning yéqin ikenlikini bilisiler. ³³ Shundaq hem siler buning hemmisini körgende, bu yéqin bolup ishikning aldida turidu dep bilinglar. ³⁴ Berheq, silerge éytimen: Buning hemmisi weqe bolmighuche bu nesil ötmeydu. ³⁵ Asman we yer yoqilidu, lékin méning sözlirim hergiz yoqalmaydu.

Künni we saetni peket Ata bilidu

³⁶ Emma u künni we u saetni peket méning Atam bilidu. Undin bashqa, xahi asmanlarning perishtiliri bolsa, xahi Oghul bolsa héchkim bilmeydu. ³⁷ Lékin Nuhning künliridek Ibn al-Insanning kélishi hem shundaq bolidu. ³⁸ Chünki topanning ilgiriki künliride Nuh kémige kirgen kün'giche ular yep-ichip, xotun élip erge tégip turghandek ³⁹ we topan kélip, hemmisini bésiwélip ketküche ular héchnéme bilmigendek Ibn al-Insanning kélishi hem shundaq bolidu. ⁴⁰ U waqit ékin yerdiki ikki kishining biri élinidu, yene biri qoyulidu. ⁴¹ Yarghunchoq tartip turidighan ikki xotunning biri élinidu, yene biri qoyulidu. ⁴² Uning üçün oyghaq

turunglar, chünki Xudawendenglarning qaysi künde kélidighinini bilmeydiler.
⁴³ Emma buni bilinglarki, öy xojayini kéchisi qaysi jésekte oghrining kélidighinini bilse idi, oyghaq turup, öz öyini teshkili qoymas idi. ⁴⁴ Uning üçhün siler hem teyyar turunglar, chünki siler oylimighan saette Ibn al-Insan kélidu.

Ishenchlik we dana qul

⁴⁵ Emdi xojisi öz öy xelqining üstide waqtida ulargha ghiza bermek üçhün qoyghan ishenchlik we dana qul kimdur? ⁴⁶ Uning xojisi kelgende uni shundaq qilip turushida tapsa, u qul mubarektur! ⁴⁷ Berheq, silerge éytimen: U uni hemme teelluqining üstige qoyidu. ⁴⁸ Lékin yaman qul bolsa öz könglide: «Xojam uzundiraq kélidu» dep, ⁴⁹ öz qul repiqlirini urup, sharabxorlar bilen yep-ichkili tursa, ⁵⁰ u qulning xojisi u muntezir bolmighan küni we bilmigen saette kélip, ⁵¹ uni pare qilip, nésipini riya qilghuchilar bilen toxtitip béridu. Anda yigha we chish ghuchurlitish bolidu.

Toygha chiqqan on qiz toghrisidiki temsil

25 ¹ U waqt asmanlarning padishahliqi öz chiraghlirini élip, toy yigitining aldigha chiqqan on qizgha oxshaydu. ² Ularning beshi nadan we beshi dana idi. ³ Nadanlar öz chiraghlirini élip, özi bilen yagh almidi. ⁴ Lékin danalar chiraghliri bilen öz qachilirida yagh élip chiqti. ⁵ Toy yigiti kech qalghanda hemmisi mügdep uxlap qaldi.

⁶ Emma kéchining yérimida: «Mana toy yigiti keldi! Aldigha chiqinglar» dep bir awaz chiqti. ⁷ U waqt qizlarning hemmisi qopup, chiraghlirini rastlidi. ⁸ Nadanlar danalargha éytti: «Bizge yéghinglardin béringlar, chünki chiraghlirimiz peslep qaldi». ⁹ Lékin danalar jawab bérip éytti: «Bizge we silerge hergiz yetmeydu, belki bérip, satquchilardin özünghargha sétiwélinglar». ¹⁰ Ular alghili barghinida toy yigiti keldi we teyyar turghanlar uning bilen toygha kirdi we ishik étildi. ¹¹ Andin kéyin qalghan qizlar hem kélip: «Ey xoja, ey xoja, bizge échip bergin» dep éytti. ¹² Lékin u özi: «Berheq, silerge éytimen: Silerni tonumaymen» dep jawab berdi. ¹³ Uning üçhün oyghaq turunglar, chünki kün we saetni bilmeydiler.

Qullar we ulargha tapshurulghan talantlar toghrisidiki temsil

¹⁴ Shundaq hem bashqa yurtqa seper qilmaqchi bir adem öz qullirini qichqirip öz mélini ulargha tapshurup, ¹⁵ herbirige uning qabiliyitige qarap birige besh talant, birige ikki talant we yene birige bir talant bérip, seperge chiqti. ¹⁶ Besh

talantni alghan kishi derhal bérip, uning bilen tijaret qilip, yene besh talant payda tapti. ¹⁷ Shundaq hem ikki talantni alghan kishi yene ikki talant payda tapti. ¹⁸ Lékin bir talantni alghan kishi bérip, yerni kolap, xojisining kúмышhini yoshurup qoydi. ¹⁹ Emma uzun waqittin kéyin u qullarning xojisi kélip, ulardin hésab soridi. ²⁰ Besh talantni alghan kishi kélip, yene besh talant keltürüp, éytti: «Ey xoja, manga besh talant tapshurdung, mana yene besh talant payda taptim». ²¹ Xojisi uninggha éytti: «Apirin, ey yaxshi we ishenchlik qul, azda ishenchlik boldung, séni tolisining üstige qoyimen. Xojangning xushalliqigha kirgin». ²² Ikki talantni alghan kishi hem kélip éytti: «Ey xoja, manga ikki talant tapshurdung. Mana yene ikki talant payda taptim». ²³ Xojisi uninggha éytti: «Apirin, ey yaxshi we ishenchlik qul, azda ishenchlik boldung, séni tolisining üstige qoyimen. Xojangning xushalliqigha kirgin». ²⁴ Lékin bir talantni alghan kishi hem kélip éytti: «Ey xoja, séni qattiq adem bolup, özi térimighan yerdin orup, özi chachmighan yerdin yighquchi dep bilip, ²⁵ qorqup, bérip talantingni yerde yoshurup qoydum. Mana séningki!» ²⁶ Emma xojisi jawab bérip uninggha éytti: «Ey yaman we hurun qul, méni özi térimighan yerdin orup, özi chachmighan yerdin yighquchi dep bildingmu? ²⁷ Undaq bolsa, méning kúмышümni serraplargha tapshurmaqliqing kérek idi. Shundaq qilsang idi, men kelgende méningkini paydisi bilen qoshuwalattim. ²⁸ Uning üçhün talantni uningdin élip, on talanti bar kishige béringlar. ²⁹ Chünki herkimningki bar bolsa, uninggha béridu we uninggha ziyade bolghay. Emma kimningki yoq bolsa, bari hem uningdin élin'ghay. ³⁰ U paydisiz qulni tashqiriqi qarangghuluqqa tashlanglar. Anda yigha we chish ghuchurlitish bolidu».

Qoylar we öchkiler üstidiki höküm

³¹ Ibn al-Insan öz shan-sheripide hemme perishtiler bilen kelgende u waqit öz shan-sheripining textide olturidu. ³² Hemme taipiler uning aldigha yighilidu we u ularni padichi qoylarni öchkilerdin ayrighandek bir-biridin ayrip, ³³ qoylarni ong yénida we öchkilerni sol yénida turghuzidu.

³⁴ U waqit padishah ong yénidikilerge éytidu: «Kélinglar, ey Atamning mubarekliri, dunyaning uli sélin'ghinidin béri siler üçhün teyyar qilin'ghan padishahliqni miras élinglar. ³⁵ Chünki men ach qaldim, manga yégüzdinglar. Ussidim manga ichürdünglar. Musapir idim, méni qondurdunglar. ³⁶ Yalingach idim manga kiydürdünglar. Késel idim, méni yoqlidinglar. Zindanda idim, qéshimgha keldinglar».

³⁷ U waqit adillar jawab bérip éytidu: «Ey Xudawende, qachan séni ach körü, sanga yégüzduq yaki ussighan körüp sanga ichürduq? ³⁸ Qachan séni musapir körüp qondurduq yaki yalingach körüp sanga kiydürduq? ³⁹ Qachan séni késel yaki

zindanda körüp qéshingha kelduq?› ⁴⁰ Padishah jawab béríp ulargha éytidu: «Berheq, silerge éytimen: Hernémiki shu hemmidin kichik buraderlirimning birige qilghan bolsanglar, manga qildinglar».

⁴¹ Andin kéyin u sol yénidikilerge éytidu: «Ey melunlar, méning aldimdin kétip, sheytan we uning perishtiliri üçün teyyar qilin'ghan ebediy otqa béringlar. ⁴² Chünki men ach qaldim. manga yégüzmidinglar. Ussidim, manga ichürmidinglar. ⁴³ Musapir idim, méni qondurmidinglar. Yalingach idim, manga kiydürmidinglar. Késel we zindanda idim, méni yoqlimidinglar».

⁴⁴ U waqit ular hem jawab béríp éytidu: «Ey Xudawende, qachan séni ach ya ussighan ya musapir ya yalingach ya késel ya zindanda körüp sanga xizmet qilmiduq?› ⁴⁵ U waqit ulargha jawab béríp éytidu: «Berheq, silerge éytimen: Hernémiki shu hemmidin kichik buraderlirimning birige qilmighan bolsanglar, manga hem qilmidinglar».⁴⁶ Bular ebediy azabqa, lékin adillar ebediy hayatliqqa baridu».

Eysa Mesihni öltürüş suyiqesti

26¹ Weqe boldiki, Eysa bu sözlerni tamam qilghanda shagirtlirigha éytti: ² «Ikki künden kéyin Pasxa héyti bolidu dep bilisiler. Shu chaghda Ibn al-Insan kréstke tartilmaq üçün tapshurulidu». ³ U waqit bash kahinlar we qowmning aqsaqalliri Qayapa isimliq ulugh kahinning hoylisigha yighilip, ⁴ Eysani hiyle bilen tutup öltürgili meslihet qilishti. ⁵ «Lékin héytta bolmisun. Bolmisa xelqning arisida ghelwe bolushi mumkin» dep éytishti.

Eysa Mesihning qimmet baha yagh bilen yaghlinishi

⁶ Eysa Beytanyada pése Simonning öyide bolup, ⁷ dastixanda olturghanda bir xotun bir aq qashtéshi shéshide qimmet baha yagh bilen uning aldigha kélip, uni béshigha tökti.

⁸ Shagirtlar buni körgende xapa bolup éytti: «Néme üçün bu israp boldi? ⁹ Chünki bu yagh qimmet bahagha sétilip péqirlargha bérilse bolatti». ¹⁰ Eysa buni bilip ulargha éytti: «Némishqa xotunni ghemkin qilisiler? Chünki u manga yaxshi bir ish qildi. ¹¹ Mana péqirlar hemishe siler bilendur, lékin men hemishe siler bilen emesmen. ¹² Chünki u bu xushbuy yaghni bedinimning üstige tökkini bilen méni depne qilinshqa teyyar qildi. ¹³ Berheq, silerge éytimen: Pütün dunyada ne yerde bu Injil jakarlansa, uning shu qilghini hem uning xatirisi üçün tilgha élinidu».

Yehudaning Eysa Mesihke satqunluq qilishi

¹⁴ U waqit on ikkilerning biri Ishqariyot dep atalgan Yehuda bash kahninlarning qéshigha bérip, ¹⁵ éytti: «Uni silerge tutup bersem, manga néme bérisiler?» Ular uninggha ottuz kümüsh tengge tartip berdi. ¹⁶ Shu waqittin tartip u uni tutup bergili munasip purset izdidi.

Eysa Mesihning on ikkiler bilen Pasxa taamini yéyishi

¹⁷ Pétir nan héytining awwalqi küni shagirtlar Eysaning aldigha bérip éytti: «Pasxa taamini yégili sen üçün ne yerde teyyar qilishimizni xalaysen?» ¹⁸ U éytti: «Sheherge kirip, palanning qéshigha bérip uninggha éytinglar: ‹ Ustaz: Waqtim yéqinlashti, shagirtlirim bilen séningkide Pasxani qilay, dép éytidu»». ¹⁹ Shagirtlar Eysa ulargha buyrughandek qilip, Pasxa qozisini teyyar qildi. ²⁰ Axsham bolghanda u on ikkiler bilen dastixanda olturdi. ²¹ Ular yéginide u éytti: «Berheq, silerge éytimen: Silerdin biri méni tutup béridu». ²² Ular tola ghemkin bolup herbiri uninggha: «Ey Xudawende, u men bolamdimen?» dégili bashlidi. ²³ U jawab bérip éytti: «Men bilen qachigha qolini tögürgen kishi méni tutup béridu. ²⁴ Ibn al-Insan öz toghrisida pütülgendek kétidu, lékin way, ey Ibn al-Insanning tutup bérilishige wasite bolghan ademge! U adem tughulmighan bolsa, uninggha yaxshi bolatti». ²⁵ U waqit uni tutup bergüchi Yehuda jawab bérip éytti: «Ey ustaz, u men bolamdimen?» U uninggha éytti: «Sen özüng éytting».

Eysa Mesihni yad qilmaq üçün nandin yéyish we piyalidin ichish

²⁶ Ular taam yéginide Eysa bir nanni élip dua oqup, uni oshtup shagirtlarga bérip éytti: «Élip yenglar, bu méning bedinimdur». ²⁷ U bir jamni élip shükür éytip, ulargha bérip éytti: «Hemmenglar buningdin ichinglar. ²⁸ Chünki tolilar üçün gunahlarning epusigha tökülidighan qénim, yeni ehding qéni budur. ²⁹ Emma silerge éytimen: Mundin kéyin Atamning padishahliqida siler bilen uni yéngidin ichidighan kün'giche üzüm télining shu méwisidin hergiz ichmeymen». ³⁰ Ular hemd shéirini oqughandin kéyin Zeytun Téghigha chiqti.

Eysa Mesihning Pétrus uni inkar qilishini aldin éytishi

³¹ U waqit Eysa ulargha éytti: «Hemmenglar bu kéche mendin tayisiler, chünki ‹ Padichini urimen we padining qoyliri parakende bolidu» dep pütülgendur. ³² Lékin men tirilip qopurulghandin kéyin silerdin ilgiri Galiliyege barimen».

³³ Pétrus jawab béríp uninggha éytti: «Hemmisi sendin taysa hem, men hergiz taymaymen». ³⁴ Eysa uninggha éytti: «Berheq, sanga éytimenki, bu kéche xoraz chillimastin ilgiri méni üch mertiwé inkar qilisen». ³⁵ Pétrus uninggha éytti: «Sen bilen ölse hem, séni hergiz inkar qilmaymen». Hemme shagirtlar shundaq éytishtí.

Eysa Mesihning Gétsimane de dua qilishi

³⁶ U waqit Eysa ular bilen Gétsimane dégen bir baghqa kélip, shagirtlarga éytti: «Men u yerge béríp dua qilip bolghuche munda qélinglar». ³⁷ Özi bilen Pétrusni we Zebediyning ikki oghlini élip, ghem qilip tola biaram bolghili turdi. ³⁸ U ulargha éytti: «Jénim ölgüdek tola ghemkindur. Munda qélip men bilen oyghaq turunglar». ³⁹ Andin ilgirirek béríp, yüzi töwen yiqilip dua qilip éytti: «Ey Ata, mümkin bolsa, bu piyale mendin ötsun. Lékin men xalighandek emes, belki sen xalighandek bolsun». ⁴⁰ U shagirtlarga yénip kélip, ularni uxlaghliq tépip Pétrusqa éytti: «Mana men bilen bir saet oyghaq turalmidinglarmu?» ⁴¹ Oyghaq turup dua qilinglarki, sinaqqa chüshmigeysiler. Roh hazir lékin jisim zeiptur». ⁴² Yene ikkinchi mertiwé béríp, dua qilip éytti: «Ey Atam, men uni ichmigüche bu piyale mendin ötelmise, séning iradengdek bolsun». ⁴³ U kélip, yene ularni uxlaghliq tapti, chünki ularning közliri éghirlashqanidi. ⁴⁴ U ularni qoyup yene béríp, üçinchi mertiwé dua qilip yene u sözlerni éytti. ⁴⁵ Andin kéyin shagirtlarga yénip kélip ulargha éytti: «Emdi uxlap rahet élinglar. Mana saet yéqinlishti we Ibn al-Insan gunahkarlarning qollirigha tapshurulidu. ⁴⁶ Qopunglar kéteyli, mana méni tutup bergüchi yéqin keldi».

Eysa Mesihning tutqun qilinishi

⁴⁷ U téxi söz qilip turghinida, mana on ikkilerning biri Yehuda we uning bilen bash kahinlardin we qowmning aqsqaalliridin ewetilgen chong bir top xelq qilich we hasa bilen keldi. ⁴⁸ Uni tutup bergüchi ulargha bir belge béríp: «Kimni söysem udur. Uni tutunglar» dep éytqanidi. ⁴⁹ U derhal Eysaning aldigha béríp «Assalam, ey ustaz» dep uni söydi. ⁵⁰ Eysa uninggha éytti: «Ey dostum, némishqa kelding? U waqit ular aldigha béríp, qollirini uning üstige sélip uni tutti. ⁵¹ We mana, Eysa bilen bolghanlardin biri qolini uzitip qilichini sughurup, ulugh kahinning qulini urup quligini kesti. ⁵² U waqit Eysa uninggha éytti: «Qilichingni ghilipigha salghin, chünki qilich tartqanlarning hemmisi qilich bilen halak bolidu. ⁵³ Yaki emdi öz yénimda turghili on ikki tümendin ziyade perishtiler bérishni öz Atamdin tiliyeydighinimni bilmemsen? ⁵⁴ Lékin undaq bolsa, «Shundaq bolushi kérektur» dep xewer bergen muqeddes yazmilar qandaq

beja keltürületti?»

⁵⁵ Shu saette Eysa xelqqa éytti: «Bulangchi üstige chiqqandek méni tutqili qilich we tayaq bilen chiqtinglar. Her kün beyt-muqeddeste olturup telim bérettim we méni tutmidinglar. ⁵⁶ Lékin buning hemmisi peyghemberlarning muqeddes yazmiliri beja keltürülüşhi üçhün weqe boldi». U waqit hemme shagirtlar uni qoyup qachti.

Eysa Mesihning yehudiylarning aliy kéngishide sotlinishi

⁵⁷ Eysani tutqanlar uni ulugh kahin Qayapaning aldigha élip bardı. Anda katiplar we aqsaqallar yigilghanıdı. ⁵⁸ Lékin Pétrus ulugh kahinning hoylisighiche yiraqtin uninggha egiship ichkiri kirip, axirini körey dep, xizmetkarlarning arisida olturdi. ⁵⁹ Bash kahinlar we aliy kéngeshning hemmisi Eysaning üstidin uni öltürgili yalghan guwahliq izdeytti. ⁶⁰ Tola yalghan guwahlar qopsa hem, ular héchnéme tapmıdı. Axir ikki yalghan guwah qopup ⁶¹ éytti: «Bu kishi: ‹Men Xudaning beytini yiqitip, üç künde yasiyalaymen› dédı» dep éytti. ⁶² Ulugh kahin qopup uninggha éytti: «Héç jawab bermeysenmu? Bular séning üstüngdin néme guwahliq béridu?»

⁶³ Lékin Eysa shük turiwerdi. Ulugh kahin söz qilip uninggha éytti: «Sanga tirik Xudaning aldida qesem qilimenki, sen Mesih Ibn Alla bolsang, bizge éytqin».

⁶⁴ Eysa uninggha éytti: «Sen özüng éytting. Yene silerge éytimenki, mundin kéyin Ibn al-Insanning qudretning ong yénida olturup asmanıning bulutliri üstide kélidighinini körisiler».

⁶⁵ U waqit ulugh kahin öz libasini yirtip éytti: «U kupur éytti, guwahlargha yene néme hajitimiz bar? Mana özünglar kupur éytqinini anglidinglar. ⁶⁶ Buninggha néme deysiler?» Ular jawab bérip éytti: U ölümge layıqtur. ⁶⁷ U waqit ular uning yüzige tükürüp uni mushtlıdı we beziler kachat urup ⁶⁸ éytti: «Ey Mesih, bizge peyghemberlik qilghin. Séni urghan kim iken?»

Pétrus Eysa Mesihni inkar qilidu

⁶⁹ Lékin Pétrus öyning tashqirida hoylida olturiwerdi. Bir dédek uninggha kélip éytti: «Sen hem galiliyelik Eysa bilen iding». ⁷⁰ Emma u hemmilerning aldida ténip éytti: «Séning néme éytqiningni uqmaymen». ⁷¹ U dalan'gha chiqqinida bashqa bir dédek uni körüp andakilerge éytti: «Bu özi nazaretlik Eysa bilen idi». ⁷² U yene: «Men u ademni tonumaymen» dep qesem bilen inkar qildi.

⁷³ Az muddettin kéyin anda turghanlar kélip, Pétrusqa éytti: «Sheksizki sen hem ulardin biridursen, chünki gep qilishing hem séni ashkara qilidu». ⁷⁴ U waqit u: «Men u ademni tonumaymen» dep öz-özige lenet oqup qesem qilghili turdı we

derhal xoraz chillidi. ⁷⁵ Pétrus: «Xoraz chillimastin ilgiri méni uch mertuwe inkar qilisen» dep Eysa özige éytqan sözni yadigha keltürüp, tashqiri chiqip achchiq yigha bilen yighlidi.

Yehudaning pushayman bolushi we ölüshi

27¹ Etigen bolghanda bash kahinlarning hemmisi we qowmning aqsaqalliri Eysagha qarshi uni öltürgili meslihet qilishti. ² Ular uni baghlap, élip bérip Pilatus waliygha tapshurdi. ³ Emma uni tutup bergen Yehuda uning höküm qilin'ghinini körüp, pushayman bolup u ottuz kümüş tenggini bash kahinlarga we aqsaqallargha yandurup, ⁴ éytti: «Bigunah qanni tutup berginimde gunah qildim». Emma ular éytishti: «Bizning néme karimiz bar? Öz ishingni bil». ⁵ U kümüşni beytte tashlap, andin chiqip bérip özini ésip boghulup öldi. ⁶ Bash kahinlar kümüşni élip: «Uni muqeddes-beyt xezinisige tashlimaq jayiz emes, chünki qan bahasidur» dep ⁷ meslihet qiliship, musapirlargha göristanliq bolsun dep, shuninggha kozichining ékin yérini sétiwaldi. ⁸ Uning üçhün u ékin yéri bu kün'giche «Qan ékin yéri» dep atilidu.

⁹ U waqit Yeremiya peyghemberning wasitisi bilen étylghini beja keltürüldi, yeni: «Ular ottuz parche kümüşni élip, uning üçhün belgiligen bahasigha, yeni beni-Israil uning üçhün belgiligen bahasigha ¹⁰ Xudawende manga buyrughandek kozichining ékin yérini sétiwaldi».

Waliy Pilatus Eysa Mesihni soraq qilidu

¹¹ Eysa waliyning aldida turghuzuldi we waliy uningdin sorap éytti: «Sen yehudiyning padishahimusen?» Eysa éytti: «Sen özüng éytisen». ¹² Bash kahinlar bilen aqsaqallar uning üstidin erz qilghanda u héch jawab bermidi. ¹³ U waqit Pilatus uninggha éytti: «Ular séning üstüngdin qanche guwahliq bérishni anglimamsen?» ¹⁴ Emma u héchbir sözige jawab bermidi, shundaqki waliy tola heyran qaldi.

Pilatus Eysa Mesihni azad qilmaqchi

¹⁵ Héytta zindandikilerdin birini, yeni xelq kimni xalisa, azad qilghili waliyning resmi idi. ¹⁶ Shu waqitta ularning Barabbas dep atalghan meshhur bir mehbusi bar idi. ¹⁷ Ular yighilghanda Pilatus ulargha éytti: «Silerge kimni azad qilishimni xalaysiler: Barabbasnimu yaki Mesih dep atalghan Eysanimu?» ¹⁸ Chünki ularning hesettin uni tutup berginini biletti. ¹⁹ U höküm textide olturghinida xotuni

uninggha xewer ewetip éytquzdi: «U adil kishi bilen séning ishing bolmisun, chünki бүгүн chüshümde uning üçhün tola zexmet tarttim». ²⁰ Lékin bash kahinlar we aqsaqallar: «Barabbasni tilenglar we Eysani halak qildurunglar» dep xelqge ögetti. ²¹ Waliy jawaben ulargha yene éytti: «Bu ikkilisidin qaysini silerge azad bérishimni xalaysiler?» Ular éytishti: «Barabbasni». ²² Pilatus ulargha éytti: «Undaq bolsa, Mesih dep atalghan Eysani néme qilay?» Hemmisi éytti: «U kréstke tartilsun». ²³ U éytti: «U néme yamanliq qilghan?» Lékin ular towlap: «Kréstke tartilsun» dep qichqirishti. ²⁴ Pilatus özi héch nerse qilalmay, ghelwining ziyadileshkinini körgende, su élip xelqning aldida öz qollarini yuyup éytti: «Bu adilning qénigha jawabkar emesmen. Öz ishinglarni bilinglar». ²⁵ Xelqning hemmisi jawab béríp éytti: «Uning qéni bizning üstimizge we balirimizning üstige kelgey». ²⁶ Andin u ulargha Barabbasni azad qildi we Eysani qamchilitip, uni kréstke tartilmaq üçhün tapshurdi.

Pilatusning sipahliri Eysa Mesihni mesxire qilidu

²⁷ U waqit waliyning sipahliri Eysani ordigha élip kirip, pütün sipahlar topini uning etrapigha yighdi. ²⁸ Ular uni yalingachlap, uninggha bir qizil libas kiydürdi. ²⁹ Ular tikendin bir taj örüp uning béshigha qoyup, bir qomushni ong qoligha béríp, aldida tiz püküp uni mesxire qilip: «Yashisun, ey yehudiylarning padishahi!» dep éytishti. ³⁰ Ular uninggha tükürüp, qomushni élip béshigha urushti. ³¹ Uni mesxire qilghandin kéyin, ular libasni saldurup uninggha öz kiyimini kiydürüp, uni kréstke tartqili élip bardı.

Eysa Meshning kréstke mixlinishi

³² Ular chiqqanda kirénelik Simon isimliq bir ademni tépip, uni kréstini kötürgili zorlidi. ³³ Ular Golgota dégen yerge, yeni «Bash söngék jayı» dep atalghan yerge kelgende, ³⁴ uninggha ichish üçhün öt bilen ileshtürülgen sharab berdi. U tétighanda ichkili unimidi. ³⁵ Ular uni kréstke tartip, libasining üstige chek tashlap teqsim qildi. Buning bilen peyghemberning wasitisi bilen: «Kiyimimni arilirigha teqsim qilip, libasimning üstige chek tashlidi» dep éytilghini beja keltürüldi. ³⁶ Ular u yerde uni saqlap olturdi. ³⁷ Uning béshining üstige ular: «Yehudiylarning padishahi Eysa shudur» dep uning üstidiki erzni pütüp qoydi. ³⁸ Andin ular uning bilen bille ikki bulangchini, birini uning ong yénida, yene birini sol yénida, kréstke tartti. ³⁹ Ötüp turghanlar uninggha deshnem béríp, bashlirini lingshitip, ⁴⁰ éytishti: «Ey beytni yiqitip uni üç künde yasighuchi, eger Ibn Alla bolsang, özüngni qutquzup krésttin

chüshkin». ⁴¹ Shundaq hem bash kahinlar bilen katiplar we aqsaqallar uni mesxire qilib éytishti: ⁴² «Bashqilarni qutquzdi, özini qutquzalmaydu. U Israilning padishahi emesmu? Emdi kréstitin chüshsun we uninggha ishinimiz. ⁴³ U Xudagha tayandi. Xuda uni qedirlise, emdi uni qutquzsun. Chünki u özi: < Ibn Alladurmen > dégenidi». ⁴⁴ Shundaq hem uning bilen kréstke tartilghan bulangchilar uninggha haqaret qildi.

Eysa Mesihning ölümü

⁴⁵ Emma altinchi saettin toqquzinchi saetkiche pütün yer üstide qarangghuluq boldi. ⁴⁶ Toqquzinchi saetke yéqin Eysa ünlük awaz bilen qichqirip éytti: «Éli, éli, lema shewaqtani» yeni «Ey Xudayim, ey Xudayim, néme üçhün méni tashliding?» ⁴⁷ Anda turghanlarning bezisi buni anglap: «Shu özi Éliyasni qichqiridu» dep éytishti. ⁴⁸ Derhal ularning biri yügürüp, bir bulutni élip sirkige chilap, bir qomushning béshigha qoyup uninggha ichürdi. ⁴⁹ Emma bashqilar: «Qoyghin köreyli, Éliyas uni qutquzghili kélermu?» dep éytishti. ⁵⁰ Eysa yene ünlük awaz bilen qichqiridi-de, Rohni tapshurdi.

⁵¹ We mana, beytning perdisi töpisedin tégigiche yirtilip, ikki pare boldi. Yer tewrendi we qoram tashlar yérildi. ⁵² Qebriler échildi we rahet qilghan tola ölümde uxlap ketken muqeddeslerning bedenliri tirilip qopurulup, ⁵³ görlerdin chiqip, Eysa tirilip qopqandin kéyin muqeddes sheherge kirip, tola kishige köründi. ⁵⁴ Lékin esker yüzbéshi we uning bilen Eysani saqlap turghuchilar zilzilini we weqe bolghanni körgende tola qorqup: «Heqiqeten shu özi bir Tengrining oghli idi» dep éytti. ⁵⁵ Anda Eysagha Galiliyedini egiship uninggha xizmet qilghan tola xotunlar yiraqtin qarap turiwerdi. ⁵⁶ Ularning arisida magdalalik Meryem we Yaqub bilen Yüsüpning anisi Meryem we Zebedyning oghullirining anisi bar idi.

Eysa Mesih qebrige qoyulidu

⁵⁷ Axsham bolghanda aramatiyaliq Yüsüp dep atalghan bir döletmen kishi keldi. U hem Eysaning shagirti idi. ⁵⁸ U özi Pilatusning qéshigha bérip, Eysaning bedinini tilidi. U waqit Pilatus: «Bérilsun» dep buyrudi. ⁵⁹ Yüsüp bedenni élip, pakiz kanap rext bilen képenlep, ⁶⁰ uni qoram tashtin oydurghan öz yéngi qebrisige qoyup, bir chong tashni qebrining aghzigha yumilitip qoyup ketti. ⁶¹ Magdalalik Meryem we yene bir Meryem anda qebrining utturida olturushti.

Kebrining saqlinishi

⁶² Teyyarliq künining etisi bash kahinlar we perisiyler Pilatusning aldigha yighilip ⁶³ éytti: «Ey xoja, u azdurghuchining tirik ikenlikide ‹ Men üç kündin kéyin tirilip qopurulimen› dep éytqinini yadimizgha keltürduq. ⁶⁴ Uning üçhün üç kün'giche qebrini saqlighili buyrughin. Bolmisa shagirtliri kéchide kélip, uni oghrilap kétép, xelqqe: ‹ U ölükler arisidin qopuruldi› déyishi mumkin. U axirqi azdurmaqliq awwalqisidin yamanraq bolidu». ⁶⁵ Pilatus ulargha éytti: «Mana pasibaninglar! Bérip, qolunglardin kélishiche saqlanglar». ⁶⁶ Ular bérip tashni möhürlep, qebrini pasibanlar bilen saqlidi.

Eysa Mesihning tirilishi

28¹ Shabat ötkinide heptining awwalqi küni tang atqinida magdalalik Meryem we yene bir Meryem qebrini körgili keldi. ² We mana, bir chong zilzile boldi, chünki **Xudawendining bir perishtisi** asmandin nazil bolup kélip, tashni bir terepke yumilitip üstide olturdi. ³ Uning körünüshi chéqindek we libasi qardek aq idi. ⁴ Pasibanlar uningdin qorqup titrep, ölüktek boldi. ⁵ Emma perishte xotunlargha söz qilip éytti: «Siler qorqmanglar, bilimenki, kréstke tartilghan Eysani izdeysiler. ⁶ U özi munda emes, özi éytqinidek tirilip qopuruldi. Kélip, u yatqan yerni körünglar. ⁷ Ildam bérip, shagirtlirigha uning ölükler arisidin qopurulghinini éytinglar. Mana u silerdin ilgiri Galiliyege baridu. Anda uni körisiler. Mana men silerge xewer berdim». ⁸ Ular qebridin ildam chiqip, qorqunch we chong xushluq bilen uning shagirtlirigha xewer bergili yügürdi. ⁹ We mana, Eysa ulargha uchráp éytti: «Salam silerge!» Ular kélip, uning putlirini tutup uninggha sejde qildi. ¹⁰ U waqit Eysa ulargha éytti: «Qorqmanglar, bérip buraderlirimge buni éytinglar. Ular Galiliyege barsun we anda méni köridu».

Pasibanlarning xewiri

¹¹ Ular barghanda mana pasibanlarning bezisi sheherge kirip, weqe bolghanning hemmisini bash kahinlarga xewer berdi. ¹² Ular aqsaqallar bilen yighilip meslihet qiliship, pasibanlarga tola kümüsh pul bérip, ¹³ éytti: «‹ Kéchide biz uxlighanda uning shagirtliri kélip, uni oghrilap ketti› dep éytinglar. ¹⁴ Eger bu ish waliygha anglinip qalsa, biz uni razi qilip, silerni awarchilikdin saqlaymiz». ¹⁵ Ular pulni élip, ögitilginidek qildi. Shu gep bu kün'giche yehudiylarning arisida pur ketti.

Eysa Mesihning shagirtlirigha körünüshi

¹⁶ On bir shagirt Galiliyege Eysa ulargha emr qilghan taghqa bardı. ¹⁷ Ular uni körüp uninggha sejde qıldı, lékin beziliri shek keltürdi. ¹⁸ Eysa chiqıp kélip, ulargha söz qılıp éytti: «Asmanda we yerde hemme qudret manga bérildi. ¹⁹ Uning üçhün bérıp, hemme taipilerni shagirt qılıp, ularni Ata we Oghul we Muqeddes Rohning ismigha chömüldürüglar. ²⁰ Silerge emr qilghinimning hemmisini tutqili ulargha ögitinglar. We mana, men dunyaning axirighiche her kün siler bilen bolimen.